

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja časopisno-izdatniške prirediteljice SZDL... Direktor: Rudi Janžaba... Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 3...

Proslava osvoboditve mesta Požarevca

Moramo se neomajno boriti za našo pravično stvar

Na velikem zborovanju v Požarevcu sta pred 30.000 zborovalci govornila Svetislav Stefanović in Milovan Djilas, ki je govoril predvsem o tržaškem vprašanju

POZAREVAC, 16. okt. Včeraj je Požarevac slavil obletnico dvojne osvoboditve. Mesto je bilo danes v zastavah in okrašeno s cvetjem. Trg osvoboditve pa so napolnili prebivalci mesta in okolice...

in da more in mora vsako podcenjevanje, poniževanje, zlasti pa kršitev pravic in žalitev množic izzvati pravično svetlo jezo takih narodov. Tov. Djilas je zatem dejal, da

Vlade, ki ne bi spoštovale enakopravnosti in pravic do jugoslovanskih narodov v medsebojnih odnosih, ne morejo računati na naše prijateljstvo

Tovariš Djilas je uvodoma dejal, da preživljata te dni naša država in naše ljudstvo veliko razburjenje zaradi enostranskih in samovoljnih odločitev Londona in Washingtona glede Trsta...

enotnost in neomajno pripravljeno vseh Jugoslovancev, da se branijo z vsemi sredstvi pred napadi na njihove pravice in na krvavo priborjeno enakopravnost, neodvisnost, čast in svobodo.

Ce bi šlo samo za podcenjevanje in žalitve, bi to izrazilo upravičeno ogorčenje, ki bi se pa pomirilo, če podcenjevanje in žaljenje ne bi imelo izvora in krivicah, v resničnem gaženju nacionalnih, gospodarskih, zgodovinskih in zakonitih pravic Jugoslavije. Vse vlade, ki ne bi spoštovale enakopravnosti in pravic jugoslovanskih narodov v medsebojnih odnosih, ne morejo računati na naše prijateljstvo...

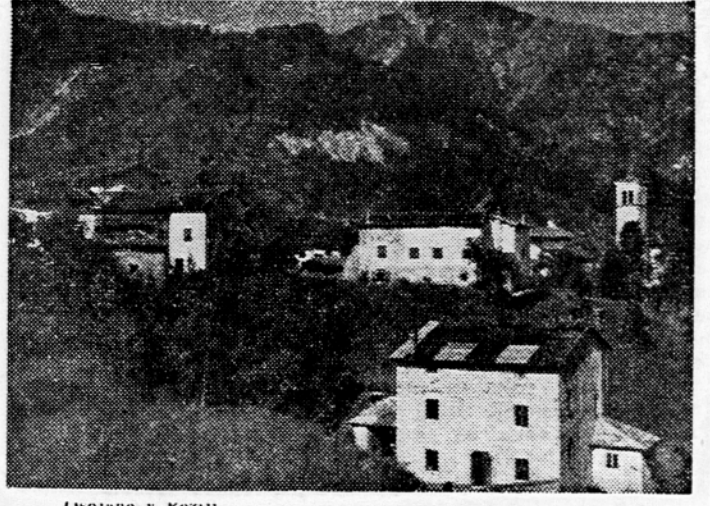
Je ves boj jugoslovanskih narodov od 1941 do danes borba za neodvisnost in enakopravnost jugoslovanskih narodov z drugimi narodi, borba za njihov svobodni notranji razvoj. To je nadaljevanje nadčloveških naporov srbskih in črnogorskih upornikov proti Turkom, dolgih in mučnih bojov Hrvatov in Slovencev proti Avstroogrci in Italiji, nadaljevanje boja Makedoncev za svobodo in enakopravnost.

hitrica, kar vse že samo po sebi kaže, da gre za krivice, — to je vzbudilo svetovno javnost. Edino v kominformovskih državah poskušajo še naprej lagati našim (Nadaljevanje na 2. strani)

Seja zveznega izvršnega sveta

Beograd, 16. okt. Zvezni izvršni svet je imel sejo, na kateri je sprejel več uredb s področja gospodarstva, financ, socialne politike in zdravstva. Svet je ratificiral tudi tri mednarodne sporazume in potrdil nekaj imenovanj.

Naši neosvojeni kraji

Uspojane v Recciji

Protesti pri generalu Wintertonu

Rezolucija z zborovanja prebivalcev Šklednja — Protest tržaških srednješolcev

Trst, 16. okt. (Tanjug) Prebivalci tržaškega predmestja Šklednja so prosili poveljnika angloameriške vojske uprave generala Wintertonu, naj prekliče sklep o prepovedi vseh

manifestacij in zborovanj. »Če ne boste spoštovali naših več kot upravičenih zahtev,« pravijo prebivalci Šklednja, »bomo vedeli, da vodite protidemokratsko politiko in škodo tukajšnjega prebivalstva ter v korist italijanskih imperialistov.«

Predsednik republike je sprejel kandidaturu v Beogradu

Beograd, 16. okt. Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel popoldne v Belem dvorcu dr. Dušana Djurdjica iz občine Čukarica, Perso Radovanovića iz občine Topčider-sko brdo, Ilijo Prico iz občine Rakovica, Životo Kostadinovića iz industrijskega naselja Zelenika, ki so ga v imenu volivcev 7. volilnega okraja Beograda zaprosili, da bi sprejel kandidaturu za poslanca v zvezni skupščini.

in odločnemu odporu vseh tržaških Slovencev,« pravijo srednješolci, »ker smo prepričani, da gre tu za kršitev mirovne pogodbe, teptanje načel Ustavne listine Združenih narodov in uvajanje nezakonitosti v mednarodne odnose, zlasti pa za zlorabo zaupanja in obveznosti, ki sta jih zahodni sili prevzeli s podpisom mirovne pogodbe z Italijo.«

TRST, 16. okt. Funkcionar civilne policije, čigar ime se iz razumljivih razlogov ne more objaviti, je izjavil tržaškemu dopisniku Jugopresa, da je te dni prišlo okrog 1.500 karabinerjev in policistov s šerivaj iz Italije v Trst, kjer bodo po mestu v civilnih oblekah. Hkrati se opazuje v Trstu novot ljudje, ki niso Tržičani, ki bodo prav tako v civilnih oblekah, ki pa so v resnici policijski inspektorji ter se vozijo po Trstu v jeejib.

Sporočilo so poslali generalu Wintertonu z velikga sinočnjega zborovanja. »Prebivalci Šklednja,« je rečeno v resoluciji, »smo ogorčeni zaradi nezakonitega sklepa vlad Velike Britanije in ZDA, ki hočeta izročiti cono A Italiji, tisti Italiji, ki je mi ničemo več na svojem ozemlju. Zato hočemo to svoje mnenje izraziti glasno in na javnem mestu. Za tako zborovanje demokratičnega prebivalstva Trsta, ki želi izraziti svoje zahteve pred vsem svetom, pa oddelek za izdajanje dovoljenj, ki je pod našim nadzorom, neče dati odobritve. Vi pa ste prepovedali vsa taka in podobna zborovanja. Ugotavljam, da je to eden izmed najbolj drastičnih sklepov tukajšnje vojske uprave, ki jo vodite Vi, gospod general.«

Tržaški srednješolci, ki so včeraj stakali in demonstrirali po tržaških ulicah proti prihodu Italijanov v cono A, so zahtevali, da bi njihovo delegacijo sprejel poveljnik angloameriške vojske uprave general Winterton. Ni še znano, kakšen odgovor je dala voj. uprava. Ti srednješolci so poslali generalu resolucijo, v kateri naj odločneje protestirajo proti samovoljnemu in nasilnemu sklepu, da bi se uprava cone A izročila Italiji. »Pridružujemo se enotnemu

Ratificiran je trgovinski sporazum z Indijo

Beograd, 16. okt. S sklepom zveznega izvršnega sveta je bil ratificiran trgovinski sporazum z Indijo, sklenjen v New Delhiju 24. julija 1953. Ratifikacijske listine bodo izmenjane najbrž ob obisku indijskega veleposlanika v Beogradu, nakar bo sporazum začel veljati.

Borba za demokratizacijo, proti ostankom kapitalizma, proti birokratizmu, nezakonitosti in privilegijem — pogoj našega nacionalnega obstoja

Takšna enotnost dokazuje, da gre notranji razvoj naše države po zdravi poti, in da so napori v poslednjih letih za demokratizacijo in razvijanje demokratičnih ustanov imeli zelo dober odziv v zavesti množic. Brez demokratije, brez nadaljnjih uspehov v graditvi socializma, naši narodi in naši delovni ljudje ne bi bili tako enotni v teh zgodovinskih trenutkih, v katerih se kaže notranja duševna moč države in pravi obraz njene vlade. Vsa kriza okoli Trsta nam kaže, da je borba za demokratizacijo, borba proti ostankom kapitalizma in borba proti birokratizmu ter birokratski samovolji, nezakonitosti in privilegijem, pogoj našega nacionalnega obstoja, pogoj obstoja svobodne Jugoslavije. Brez tega ne bi bila mogoča nobena resna notranja čvrstost in enotnost, ki temeljita na ljudstvu ter ne na številu ter moči policije. In prav te enotnosti in enodušne volje naših narodov, da branijo svoje pravice, niso razumeli, kakor vse kaže, zahodni državniki, o katerih odločitvi je dejal včeraj neki laburistični poslanec, da bi morali dobiti letno nagrado za nerazumnost, če bi se take nagrade delile.

na, socialistična, demokratična Jugoslavija. Po stacem ne gre več. Zahodni politiki so v primeru Jugoslavije zanemarili psihične momente in duševno razpoloženje ljudstva. Niso razumeli, da so vojna, revolucija in naš herojski odpor proti Sovjetski zvezi leta 1948 in kasneje povzročili, da so naši narodi v teh dolgotrajnih in mučnih bojih postali popolnoma svestni sebe v sodobnem svetu

Mihajlo Švabič o volilnih pripravah v Beogradu

Socialistična zveza je edina sila

Kateri so osnovne značilnosti volilne kampanje v Beogradu?

Osnovne značilnosti volilne kampanje — Tendence pri izbiri kandidatov

Uredništvo našega lista je zaprosilo tov. MIHAJLA ŠVABIČA, sekretarja mestnega komiteja ZKJ in predsednika mestnega odbora SZDL, da bi nam odgovoril na nekatera vprašanja.

se lahko zaradi svoje splošne politične aktivnosti kandidirajo z enakim uspehom v kateri koli volilni enoti.

»Koj kandidat za ljudskega poslanca, kaj menite, da bo značilno za drugi del volilne kampanje?«

»Prava volilna kampanja se bo dejansko začela s prelomom, katerega moramo napraviti. Pred vsem je treba čim trdnje povezati poslance z volivci glede reševanja vsakdanjih političnih, gospodarskih in drugih vprašanj, tam, kjer so bili izvoljeni. V volilni kampanji bodo poslanci morali vzpostaviti to zvezo, po volitvah pa jo bodo morali še nadalje razvijati in krepiti. Tako bomo imeli že pred prihodnimi volitvami popolnoma drugačen položaj. Pred volitvami bomo imeli že opredeljene ljudi, ki bodo politične osebnosti, ne samo na splošno in v okviru Jugoslavije, ampak tudi na določenem ozemlju, saj bodo vezani na določeno volilno enoto. To pa je ravno tisto, česar sedaj nimamo.

skih in obrtniških podjetij raznih strok, katere med seboj nimajo nobene zveze. Med njimi tudi ni političnih stikov, ker stanujejo delavci v raznih krajih. Med seboj se ne poznajo, in vplivni ljudje enega podjetja v sosednem niso znani. Vsako podjetje zato skoraj obvezno kandidira svoje ljudi. V malih podjetjih predvsem kandidirajo direktorje, ker je v malih podjetjih direktor po navadi tudi politično najmočnejši član kolektiva. Tako nastaja res nenavaden položaj. Prvič, razne stroke prav lahko ostanejo brez predstavnikov, recimo mizarji in kemiki, ki imajo v majhna podjetja raztresena po vsem Beogradu. Iz istega razloga obrtniki skoraj nimajo izgovor, da bi prišli v zbor proizvajalcev, kar je po mojem mnenju dejansko slabo, saj imamo v Beogradu okoli 6.000 obrtnikov. Po ključu bi morali imeti 5 odbornikov. V nobeni volilni enoti pa nimajo volilni glasov, da bi dobili večino, tudi če bi se združili.

Zelo slaba stvar je — po mojem mnenju — da je od 697 kandidatov nad 100 direktorjev. Za njimi pridejo upravni, tehnični, komercialni in drugi uslužbeni, tako da tvorijo skupaj z direktorji nadpolovico skupnega števila kandidatov. Manj kot 50% kandidatov je delavcev iz proizvodnje. Menim, da je to slabo. Tudi je zelo slabo, da je med temi skoraj 770 kandidati le 27 žena. Glede političnega sestava kandidatov pa so se volivci soglasno odločili za komuniste. Od 700 kandidatov je okoli 90 odstotkov članov Zveze komunistov.

Nova skupščina in nov družbeni položaj poslanca zahtevata tudi nov odnos poslanca napram volivcem v volilni enoti, zahtevata močnejše zveze in bolj neposreden kontakt z volivci, ravno tisto, česar dosedaj ni bilo. Za sam položaj bo sedaj prisilil poslanca na to stisko, da ga volivci ne bodo poznali samo po njegovem imenu in njegovem javnem delu, ampak tudi njega osebno in njegovo delo na ozemlju volilne enote.

»V zvezi s kandidacijami za zbor proizvajalcev kaže, da obstoja tendenca kandidiranja direktorjev in administrativnih voditeljev, manj pa ljudi iz proizvodnje?«

»Menim, da je to posledica teritorialnega principa, ki bi bil uveden v sistem volitev za zbor proizvajalcev. Beograd predstavlja eno gospodarsko celoto, sedaj pa je razdeljen na sto volilnih enot, katere so sestavljene iz industrijskih

»Vsa dosedanja kampanja je pokazala enotnost množic. Razen Socialistične zveze na volitvah ni drugih sil. Moč reakcije se čuti tako slabo, pa tudi njena dejavnost je tako slaba, da ji vena skupaj ne prehaja preko osamljenih komentarijev po vogalih. Izpadi reakcije na konferencah in zborih se lahko prestejejo na prste. Pri teh volitvah ne gre za borbo med nami in reakcijo, ampak za mobilizacijo množic za nadaljnjo izgradnjo socializma. To je moj splošni vtis. Zadnje dni pa zavzema seveda v volilni kampanji prvo mesto Trst. Vse konference in zbori volivcev so se spremenili v protestne mitinge.«

»Ali obstojajo kakšne tendence k vsiljevanju kandidatov?«

»Bilo je nekaj osamljenih primerov, da se je za posamezne kandidate nastopalo, kot da gre za direktivo, vendar nikakor ne moremo govoriti o vsiljevanju kandidatov. O posameznih kandidatih je bilo mnogo razpravljanja. Značilno je, da se pojavlja veliko številno imen, vendar vsako samo na enem mestu, v eni organizaciji. V glavnem se razpravlja o ljudeh iz območja ene osnovne organizacije, ki v drugih organizacijah niso znani, tako, da se isto ime ne pojavlja v večini osnovnih organizacij istega volilnega okraja. Zaradi tega se sicer razpravlja o mnogih ljudeh, vendar pa kandidatov ne bo toliko. To je tudi posledica tega, da se politično močni ljudje niso vezali na en sam kraj, da bi bili priljubljeni samo tam, ampak

SPOMENICA PREDSTAVNIKOV SLOVENSKIH OBČIN STO

Organizaciji združenih narodov

Trst, 16. okt. Slovenski župan in občinski svetovalec angloameriškega področja Svobodnega tržaškega ozemlja so včeraj poslali OZN spomenico o diskriminacijskem ravnanju s Slovencev na tem področju. V spomenici je točno obrazloženo položaj Slovencev na tem področju pred prvo svetovno vojno, med obema vojnoma, ko je bilo to ozemlje pod Italijo, in po drugi svetovni vojni pod angloameriško vojaško upravo. V posebnih poglavjih so obrazložena vprašanja izključevanja slovenskega jezika iz javnega življenja, neenakopravnosti slovenskih šol, zastopstva Slovencev v javni upravi, državljanstva, zapostavljanja Slovencev v gospodarstvu, spreminjanja narodnostnega značaja področja in odnosov tržaške civilne policije do Slovencev.

mlje kot otok sredi demokratične Evrope, kjer vlada kljub Zavezniki vojaški upravi in 10 let po padcu fašizma še vedno Mussolinijeva zakonodaja in fašistična upravna samovolja.«

Na osnovi predložene spomenice predstavniki Slovencev na angloameriško področje STO odločno protestirajo proti tristranski izjavi od 20. marca 1948, ki je v nasprotju z mirovno pogodbo proti gospodarskim sporazumom, sklenjenim z Italijo 8. in 9. marca 1948, s katerimi je Zavezniki vojaška uprava v Trstu protizakonito vključila tržaško gospodarstvo v finančni, carinski in gospodarski sestav italijanske republike, ter proti londonskemu sporazumu od maja leta 1952. Hkrati prosijo OZN, naj bi s svojo avtoriteto dosegla od Zavezniki vojske uprave v Trstu, da čimprej izda naslednje zakonske in upravne ukrepe:

1. uzakonitev slovenskega jezika uradnega jezika in zajamčenje enakopravnosti slovenskega jezika na vseh področjih javnega življenja! 2. uvedbo notranje samouprave slovenskega šolstva; 3. ZVU naj takoj imenuje sorazmerno število Slovencev v conski upravni odbor in pokrajinsko zastopstvo, naj poskrbi, da bodo Slovenci sorazmerno nameščeni v vseh državnih, pokrajinskih in občinskih uradih; 4. v skladu z določili mirovne pogodbe naj se uvede državljanstvo STO; 5. poravnane gospodarske škode, ki je bila prizadejana slovenskim fizičnim in pravnim osebam v času političnega preganjanja; 6. Slovencev je treba zajamčiti pravico do svobodnega gospodarskega uveljavljanja in ustanavljanja lastnih gospodarskih ustanov; 7. takoj mora prenehati razlašanje in kolonizacija slovenske zemlje, s katero se namerava spremeniti narodnostni sestav tega področja.

Spomenico so podpisali slovenski župan in občinski svetovalec vseh slovenskih političnih skupin.

Turški časopisi o jugoslovanskem stališču

Carigrad, 16. okt. (Tanjug). Današnji turški časopisi še vedno pišejo o Trstu. Časopis »Istambule« piše danes v uvodnem članku, da obseg jugoslovanskega odpora proti angloameriški vojski, kakor je podoba, presega pričakovanja londonske in washingtonske vlade. Z gotovostjo sta računali z nezadovoljstvom Jugoslavije, nista pa pričakovali take odločnosti, kot jo je pokazal Beograd. Kakor kaže, so Jugoslovani trdno odločeni z vsemi sredstvi upreti se izročitvi cone A Italiji.

Radoš Jovanović obiskal grškega ministra za zunanje zadeve

Atene, 16. okt. (Tanjug) Jugoslovanski veleposlanik v Grčiji Radoš Jovanović je obiskal danes dopoldne grškega ministra za zunanje zadeve Stefanopulosa. Kakor se je zvedelo, sta govorila o novo nastale položaju v zvezi s tržaškim problemom.

Če hočejo sodelovanje - tu smo Če nočejo - nismo mi krivi

(Nadaljevanje s 1. strani)

Narodom o Jugoslaviji, pa tudi o Trstu. Toda tudi tam je že prodrla resnica o nas in tržaškem vprašanju.

Tov. Djilas je zatem govoril o predlogih, ki jih je naša vlada dajala za rešitev tržaškega vprašanja, ki pa so vsj ostali brez odmeva. Zadržal se je na pogojih, pod katerimi smo mi morali 1945. leta zapustiti Trst, podpisati 1947. leta mirovno pogodbo in nadaljevali:

»Potem je prišla tripartitna deklaracija 1948. leta, po kateri bi moralo STO pripadati Italiji. Zopet so to deklaracijo utemeljevali neoprincipielno: Jugoslovani, so z Rusi, treba je pomagati De Gasperiju na volitvah itd. Toda tedaj je prišlo do spora med nami in ZSSR. S tem je izgovorjanje in Russe odpadlo, toda politika podpore Italiji se je nadaljevala. Zopet so se morale vršiti v Italiji volitve in dovoljena je bila italijanska administracija v coni A. Toda pri tem se ni ustavilo. Sedaj je, kot veste, ne samo ne da bi

vprašati Jugoslavijo, marveč celo ob prepričevanju, da se to ne bo zgodilo, bilo dovoljeno, da italijanska vojska vkoraka v cono A, t. j., da se ji ta cone priključijo. Razlogi za to niso bile sedaj volitve, marveč takozvana podpora slabji italijanski vladi. In tako moramo mi plačevati, z deli svojega telesa, ker Italija njima čvrstih vlad in da bi zmogala ta ali ona stranka na volitvah.

Vse to je preveč podobno preteklosti, angleški pomoči Turčiji proti Srbiji in Crni gori na berlinskem kongresu 1878, odstopanju Dalmacije Italiji 1915, da bi ona stopila v vojsko in na sljenski stvari. Oni bi na eni strani hoteli pomiriti požrešni italijanski imperializem, in otežkati čisti neodvisnost in enakopravnost Jugoslavije. Hoteli bi omarjati ugled, ki ga Jugoslavija ima kot neodvisna država in da naša država pade na kolena. Ker pa Italija za to danes ni dovolj močna, išče na razne načine podporo in jo prejema. V tem je bistvo, vsz drugo pa je vzporedno in drugorazredno.

privic se cono A najub delstvu, da na Zahodu ali v Italiji razumijo, česar nismo mi nikoli raziskali. Tito je v Ljubljani, tisto rekel, kaj o tem razumijo. Toda ko da ga niso hoteli razumeti. Tudi v Skopju je še bolj jasno povedal, kaj bomo storili in kaj mislimo. V Italiji pravijo, da delamo mnogo lašč. Naj to govorijo! Bolje je tudi to kot da pridejo v cono A in nrs pripeljejo v oči, da dokazemo, da nismo delali trušca. Tedaj bi se začel trušiti

za nas in za njih. Ne bi želeli, da na Zahodu ali v Italiji razumijo moje besede kot grožnjo. Ne, ne bom ponovil tistega, kar je dejal Tito, da bi srolizirali. Mi stojimo pri tem sklepu, tuot sedaj od večice do pike. Zato to ni grožnja. Ne, za nas je to ugotavljanje dejstva, če se italijanskemu imperializmu ne stopi na noge, če ga prav staj na spravi k pameti, je spor z Jugoslavijo neizbežen, kaj mi mu počemo, ne želimo in ne moremo p-puščiti.

ki bi pa resnično vodil računa o naših pravicah, ne vem, Labko najdemo tudi boljše predloge kot so naši. Mi jih bomo sprejeli. Nam ni važno, kdo predlaga, marveč kaj predlaga. In to zato, ker smo resnično za sporazum in sodelovanje. Toda ne na naš račun in v korist samo italijanskemu imperializmu, kajti pod temi pogoji ne more biti niti sodelovanja niti sporazuma.

Mi se ne bojimo in se nimamo ničesar bati, ker se borimo za pravično stvar

V celji tej igri se zahodne vlade niso pokazale niti malo lojalne in odkrite do Jugoslavije. Izgleda, da so rašo iskrenost do njih smatrale če že ne kot slabost, pa vsaj kot neumnost. Nam so govorile eno, z Italijani pa ustvarjale drugo. Hvalile so našo hladnokrvnost in razumnost, ko je Pella poslal svojo vojsko na našo mejo. Toda Italiji, ki je njihov zaveznik v Atlantskem paktu, niso rekli, naj tega ne dela. Za italijanskimi vojskami pripravam se je skrival sporazum, da se Italiji preda cono A, a da so izrekli pohvalo naši hladnokrvnosti je bilo potrebno zaradi tega, da bi nas dogodki zatekli nepripravljene. Toda mi se nismo niti vznemirjali, nismo pa tudi naselili lepim besedam. Nam so po predaji cone A Italiji šepetali, da je to konec sleherni podpori italijanskim zahtev, Pella pa so rekli, — po njegovi lastni izjavi, katere ni na Zahodu nihče demantiral, — da to ne pomeni, da Italija ne more v bodoče insistirati tudi na izpolnitve drugih svojih zahtev do Jugoslavije, zlasti glede cone B itd. itd.

se za nas postavlja ne samo ostro, marveč tudi usodno vprašanje: ali se italijanskemu imperializmu upremo sedaj na prvem koraku in odkrijemo pred svetom s svojo borbo za kaj gre, ali pa da začnemo odstopati, da se Italijanskim apetiti še bolj povečajo.

Podpora italijanskemu imperializmu lahko kompromitira demokratizem in miroljubnost zahodnih sil in Atlantski pakt, posebej pa še Anglijo in Ameriko

Do kakšnih posledic lahko pride, če bodo Italiji tudi naprej dajali podporo v njenih zahtevah? Tega ne vem. 1948. leta je z odporom Jugoslavije proti ZSSR začela padati maska s sovjetske vlade kot demokratske, miroljubne in socialistične. Podpora Italiji, odpor Jugoslavije proti italijanskemu imperializmu in vse to lahko kompromitira demokratizem in miroljubnost zahodnih sil in Atlantski pakt, posebej pa še Anglijo in Ameriko, če bi se vse to nadaljevalo. Ali mi Jugoslovani lahko to preprečimo? Ne! Tudi če bi popustili, česar pa niti ne moremo niti ne nameravamo, ker se resnica ne da dolgo skrivati. To lahko preprečijo samo zahodne vlade z drugačo politiko. Mi pa na njihove odločitve nimamo vpliva, marveč se samo borimo za to, da ostanejo naše odločitve svobodne. Ne vem, kako se bo rešilo vprašanje Trsta. Vem samo eno: moramo se neomajno boriti za našo pravično stvar. In to je vse.

»V Italiji, pa nekoliko tudi na Zahodu, izgleda da imajo posebno strast, da postavijo na glavo vse, kar mi rečemo, in predlagamo. Kot veste, smo dali predlog za sklicanje četverne konference, da bi morda preprečili nevarnost neposrednega

Italijansko ljudstvo se ne želi bojevati za račune veleposestnikov in buržoazije

»Za Pello stojijo danes žal vse italijanske stranke, ki tekmujejo v tem, kdo bo bolj glasen pri razpihanju mržnje in postavljanju zahtev do Jugoslavije. Toda ne verjamem, da bi italijansko ljudstvo, katerega vlačijo že v dve veliki vojnah po bojiščih, želelo, da se bije za račune veleposestnikov in velike buržoazije. Ne verjamem, da bi to ljudstvo želelo spopada z Jugoslavijo, kakor ga ne želimo tudi mi. To ljudstvo ščuvajo proti nam fašisti kot kominformovci. Kako daleč so se spozabili italijanski slevisti političari, kaže najbolje slučaj moskovskih gojencev Nennia in Togliattija, ki zahtevata celo Julijsko Krajino. Togliatti je pokazal, kaj se skriva za italijansko »nacionalno enotnostjo« okoli Trsta. Kominformistične stranke so dale Pelli vedeti, da ne bodo ostre proti njemu, če izsli Zahod v tržaškem vprašanju s sodelovanjem v evropski obrambi. Oni so morda mislili, da Zahod ne bo tako mehak in bo Pella padel v sklopce. Pokazalo se je, da je Zahod pripravljen popuščati, razumljivo na točki, o kateri je napadal misliti, da je najslabša, toda v vsakem primeru na tuj račun in brez ozira na pravičnost. Zato je tudi Togliatti lahko vzkliznil! Izsilili smo in tudi uspeli! Izsilijmo tudi naprej in bomo dobili morda tudi Ju-

lijsko Krajino. Mi ne želimo do kraja razvozljavati te italijanske situacije, ali eno je jasno: italijanskega imperializma, pa naj bo ta krščanskodemokratski, kominformistični, fašistični, po vsebini so vsi isti, ni mogoče zadovoljiti na naš račun, ker mi tega ne bomo dopustili. Nevarno in nepravilno je delati to na kateri koli račun. Nismo toliko neskrupni in ne želimo biti svetovalec »hodnih vlad, toda zdi se mi, da popuščanja take vrste ne morejo utrditi sistema zahodne obrambe, marveč obratno, vnašajo v njega nasprotja in razpoke.

»Kako točna je naša trditev, da hoče Italija s tujimi rokami, s tujimi silami in z izsiljivanji priti do jugoslovenskega ozemlja, kaže tudi način, kako oni sedaj predlagajo svoje vkorakanje v cono A. Pripravili so parado za to vkorakanje. Kot da gre za veliko vojaško znamenje. Rečeno je bilo tudi to, naj bo ta parada čimprej. Po naši izjavi, da mi tega v nobenem stanju ne bomo dopustili, je Rim zahteval od ZDA in Anglije, da ne umaknejo svojih čet. »Menda nas ne boste puščali same, junsko kričijo tako krščanski demokrati kot kominformisti. Parada je torej prepovedana, a italijanske zahteve niso.

Prijateljstvo med narodi je težko graditi, toda lahko rušiti

»Mi smo v poslednjih letih vsestransko razvijali sodelovanje z zahodnimi državami in skoraj z vsemi, ne da bi delali med njimi razlike. V zvezi s tem bom poudaril samo eno. Titovo potovanje v Vel. Britanijo je bilo v tem pogledu zelo važno in to ne samo za odnose med dvema državama, marveč nasploh. To potovanje naj bi na eni strani pomenilo prelom v odnosih med dvema državama in začetek odpravljanja prejšnjih, sumljivosti v britansko politiko do Balkana, kakor tudi posledice, ki obstoje tam proti

Veliko predvolilno zborovanje v Celju

Celje, 16. okt. Nocoj je bilo na Titovem trgu v Celju veliko predvolilno zborovanje, na katerem so obenem tudi portretirali proti angloamerikanskemu sklepu glede Trsta. Zbralo se je nad 5000 domačinov z več godbami, medtem ko so delovni kolektivni prihiti z nešteti transparenti, sindikalnimi zastavami, pa tudi z baklami. Zborovanje je otvoril sekretar mestnega odbora SZDL Florjan Reljan, za njim pa je iz-

Mi ne vodimo politike te ali one sile, te ali one ideološke grupacije, marveč politiko neodvisnosti, miru in enakopravnega mednarodnega sodelovanja

»Nas so poniževali in uspravljali, — je nadaljeval tov. Djilas. Toda nismo se dali niti ponižati niti uspravljati. Italijanski imperializem udarja na naših vratih. Mi jih moramo utrditi. Če hočejo sodelovanje — tu smo. Če nočejo — nismo mi krivi. Mi smo dolžni braniti svojo zemljo.

Govorijo nam, da bo vse to izkoristila SZ, ki je živi v kalnem in se vmešava v tržaško vprašanje. Možno je, da SZ lovi in kdaj pa kdaj tudi kaj ulovi, toda mi ji nismo niti vaba niti trnek, kajti ona zna sama loviti in tokrat ne bo privrkat. Mi mislimo, da ne bo nihče izkoristil te prilike za svoje sebične namene. Tudi nam so prav tako govorili 1948. leta, da bo našo prekinitev s SZ izkoristil Zahod. In vsakor je Zahod to izkoristil. Toda mi za to nismo bili krivi.

»Nas so poniževali in uspravljali, — je nadaljeval tov. Djilas. Toda nismo se dali niti ponižati niti uspravljati. Italijanski imperializem udarja na naših vratih. Mi jih moramo utrditi. Če hočejo sodelovanje — tu smo. Če nočejo — nismo mi krivi. Mi smo dolžni braniti svojo zemljo.

»Nas so poniževali in uspravljali, — je nadaljeval tov. Djilas. Toda nismo se dali niti ponižati niti uspravljati. Italijanski imperializem udarja na naših vratih. Mi jih moramo utrditi. Če hočejo sodelovanje — tu smo. Če nočejo — nismo mi krivi. Mi smo dolžni braniti svojo zemljo.

Volivci v Gaberskem so izbrali Miho Marinka in Lidijo Sentjuro

Preteklo nedeljo je bil zbor volivcev v Gaberskem, kjer so obravnavali politična in gospodarska vprašanja ter izbrali kandidata za zvezno in republiško skupščino. Soglasno so bili mnenja, da jih zastopa v zvezni skupščini tovariška Lidija Sentjurova, v republiški pa domačin tovariški Miha Marinko. Odločeno so bili proti temu, da bi predlagali še drugega kandidata. V razpravi so obravnavali še raz-

ne domače probleme ter so zahtevali, da se mestni ljudski odbor pobriga, da dobijo pitno vodo, seveda so pripravljali, tudi sami pomagati. Niso se pa preveč navduševali za gradnjo manjše stavbe, v kateri bi imeli kulturne prireditve in sestanke. Krtizirali so tudi Kmetijsko združenje Trbovlje, ker nima v trgovini raznega kmetijskega orodja, dočim se ga v drugih zadrugah dobi.

Sklepi zveznega izvršnega sveta o socialno-zdravstvenih zadevah

Beograd, 16. okt. Zvezni izvršni svet je na svoji seji sprejel uredbo o pridobitvi pravice do pokojnine in invalidnine delavcev, zaposlenih pri težkih delih, sklep o ureditvi pravice do pokojnine članov bivšega pokojninskega sklada poštarjev, sklep o vzdrževanju otrok in drugih oseb, ki žive v socialnih ustanovah na ozemlju drugega ljudskega odbora ali na ozemlju druge ljudske republike, uredbo o zdravilih in uredbo o jodiranju jedilne soli za krmiljenje domačih živali.

Kot leto dni pokojninskega staža se računa pilotom in delavcem v kesonih vsakih osem mesecev dela. Tako se bo računati tudi čas, ki so ga prebili ti zavarovanci morda kot vojaški zavarovanci v letalski, granicarski ali drugi službi. Ti zavarovanci imajo, če so končali po zakonu določen pokojninski staž (t. j. 35 let moški in 30 let ženske), pravico do polne starostne pokojnine ne glede na starost.

Uredba o pridobitvi pravice do pokojnine in invalidnine delavcev, zaposlenih pri težkih delih, urejuje položaj pilotov civilnega in gospodarskega letalstva in delavcev, zaposlenih v kesonih. Zvezni izvršni svet bo pozneje postopoma sprejel predpise o zavarovancih, zaposlenih pri ostalih težkih delih.

Potrjeni sta kandidaturi Aleksandra Rankoviča in Franca Leskoška

Nove gospodarske uredbe

Kakor smo poročali že večkrat, je zvezni izvršni svet na svoji četrti seji sprejel med drugim načrte več uredb s področja gospodarstva. Uredba o zemljiškem katastru pravi, da se kataster izdeluje z izmero in katastrskim klasiranjem zemljišča, služi pa za tehnične, ekonomske in statistične namene, kot osnova za obdajevanje gospodarstev in za izdelavo zemljiških knjig. Izdelava in obnavljanje katastra obsega: Meritve zemljišč, katastrsko klasiranje, izdelavo »katastrskega operata« in revizijo katastra. Vodenje katastra pa obsega označevanje v katastrskem operatu vseh sprememb, ki nastanejo v posestnem stanju, obliki, površini, kulturi, razredu zemljišča, kot tudi v mejah katastrske občine. Katastrski načrti in operat so javni. Predno se izmeri zemljišče, se formirajo in razmeje katastrske občine, to je osnovne katastrske teritorialne enote, ki jih tvori vsa zemlja na področju enega naselja (vasi ali mesta).

Potrjena je tudi kandidatura Aleksandra Rankoviča za 6. volilni okraj v Beogradu. Potrjena je tudi kandidatura Franca Leskoška za volilni okraj Celje mesto.

»Kako točna je naša trditev, da hoče Italija s tujimi rokami, s tujimi silami in z izsiljivanji priti do jugoslovenskega ozemlja, kaže tudi način, kako oni sedaj predlagajo svoje vkorakanje v cono A. Pripravili so parado za to vkorakanje. Kot da gre za veliko vojaško znamenje. Rečeno je bilo tudi to, naj bo ta parada čimprej. Po naši izjavi, da mi tega v nobenem stanju ne bomo dopustili, je Rim zahteval od ZDA in Anglije, da ne umaknejo svojih čet. »Menda nas ne boste puščali same, junsko kričijo tako krščanski demokrati kot kominformisti. Parada je torej prepovedana, a italijanske zahteve niso.

»Kako točna je naša trditev, da hoče Italija s tujimi rokami, s tujimi silami in z izsiljivanji priti do jugoslovenskega ozemlja, kaže tudi način, kako oni sedaj predlagajo svoje vkorakanje v cono A. Pripravili so parado za to vkorakanje. Kot da gre za veliko vojaško znamenje. Rečeno je bilo tudi to, naj bo ta parada čimprej. Po naši izjavi, da mi tega v nobenem stanju ne bomo dopustili, je Rim zahteval od ZDA in Anglije, da ne umaknejo svojih čet. »Menda nas ne boste puščali same, junsko kričijo tako krščanski demokrati kot kominformisti. Parada je torej prepovedana, a italijanske zahteve niso.

Pellova modrovanja

Odločen jugoslovanski nastop proti anglo-amerškemu sklepu je nekoliko zmedel rimske kroge, ki so si že meli roke in se pripravljali na zmoglasven pohod v izpraznjeno cono A tržaškega ozemlja. Nemalo strahu jim je bila maršalova izjava, da bo naša vojska ukorakala v cono A, čim bi jo prestopil kak italijanski vojak. V tisku so se pojavljale sugestije, naj bi se angloameriške sile ne umaknile, dokler stvar ni urejena. Torej strah pred našo armado, katero sicer italijanski tisk običajno zelo podcenjuje. V Italiji so pričakovali, da bodo cono »A« zasedli na prav tako lahek način, kakor so po prvi svetovni vojni dobili vsi Julijsko Krajinjo in kakor so z začetku druge svetovne vojne zasedli »Ljubljansko pokrajinjo«, ki jim jo je dodelil Hitler. S Titovo izjavo pa je stvar postala resna.

Vendar pa rimskih oblastnikov ne skrbi samo to. V zahodnem, tudi angleškem in ameriškem tisku so vse pogostejše ugotovitve o zgrešenosti anglo-ameriškega sklepa o umiku njihovih čet iz cone »A« STO. Zaradi tega so se v Rimu pričeli bati, da bi se na zahodu premislili in bi tudi izjava od 8. oktobra t. l. končala prav tako kot ona od 20. marca 1948. To je bila verjetno pohoda za intervju, ki ga je večerjal italijanski ministrski predsednik Pella italijanski zunanje-politični reviji »Estere« in britanski agenciji »Reuters«. Pella pravi, da bi bil za konferenco starih, pa tudi petih držav, toda le pod pogojem, da bi bil pred tem izveden anglo-ameriški sklep in bi Italija prevzela upravo nad cono »A«, ali pa, da bi se jugoslovanske čete umaknile iz cone »B«, s čimer naj bi bilo vzpostavljeno ravnateljstvo med Italijo in Jugoslavijo. Ze samo uprašanje, ki je sledilo temu odgovoru dokazuje kako nespretno je Pella predlagal. Celotno za dopisnika »Estere« in »Reutersa« ni bilo jasno kaj naj bi potem še razpravljali na konferenci, zato je moral g. Pella odgovoriti še na uprašanje: »Kakšen naj bi bil pod takšnimi okoliščinami cilj konference?« Na to je Pella odgovoril, da bi Italija v prvi vrsti zopet predlagala proučevanje predloga o plebiscitu, če pa o tem uprašanje ne bi bil mogoč sporazum, bi konference lahko sklenila doseči končni sporazum med Italijo in Jugoslavijo ali pa kot prvi korak k temu sporazumu modus vivendi, z zagotovljeno zaščito osnovnih slovenskih pravic za obe etnični skupini.

Toliko nesmislov v enem samem odgovoru je pač težko najti. Pella ima res čudne predstave o konferenci, ki naj bi rešila tržaško uprašanje. Verjetno bo držalo to, kar je o intervjuju napisal »Corriere della sera« namreč, da je s tem hotela Italija »obdržati« diplomatsko iniciativo v svojih rokah in blokirati jugoslov. predloge.

Pella bi rad do skrajnosti izkoristil nerazumljivo anglo-ameriško naklonjenost. Najprej je prosjačil in izsiljeval, sedaj, ko so mu nekaj obljubili, pa se že vidi v vlogi velikega moža, ki lahko postavlja zahteve, pri tem pa pozablja, da nima nobene moralne pravice za to, pozablja, da med Jugoslavijo in Italijo ne more biti »ravnateljstva«, ker je bila Jugoslov.

Podpisan je sporazum v blagovni izmenjavi med Jugoslavijo in Švedsko

Stockholm, 16. okt. Danes je bil v Stockholmu podpisan protokol med vlada FLRJ in kraljevine Švedske. ki urejajo blagovno izmenjavo in plačilni promet za dobo od 1. oktobra 1953 do 1. junija 1955. V 20 mesecih ob blagovna izmenjava dosega vrednost 140 milijonov švedskih kron. Z obsežno izmenjavo sta obe strani potrdili svoj željo za razširitev medsebojnih trgovinskih zvez.

Jugoslavija bo izvažala na Švedsko trd les, sadje in zelenjavo, vino, tobak, koruzo, konopljo, kemične izdelke, rude, kovine in drugo. Švedska bo izvažala v Jugoslavijo specialno jeklo, kroglične žanje, časopisni in drug papir ter razne stroje.

Sporazum je podpisal v imenu vlade FLRJ Miloš Lalović, svetnik sekretariata za zunanje zadeve, v imenu Švedske pa g. Malmous, načelnik ekonomskega oddelka švedskega ministrstva za zunanje zadeve.

SAIGON, 16. okt. r. Vietnamski parlament je soglasno zahteval od državne poglavarja Bao Daja, da zahteva Vietnam popolno neodvisnost in da ne ostane v francoskem imperiju. Vietnam je pripravljen skleniti s Francijo zavezujočo pogodbo. Parlament je imenoval delegacijo 20 članov, ki bo zastopala Vietnam pri pogajanjih s Francijo v Parizu.

slavlja v vojni na strani zaveznikov in ker ji je mandat za upravljanje cone »B« dal Varnostni svet OZN in ga ni dobil kot plačilo za neke dvojni »zasluge«.

Jugoslavija je predlagala konferenco starih najbolj zainteresiranih držav, da bi skupno proučile možnosti za rešitev tržaškega uprašanja. Ta predlog je bil po vsem svetu ugodno sprejet. In to Pella ne gre v račun. Zato je pričel ponovno izsiljevati. On ni za konferenco o tržaškem uprašanju, on bi rad konferenco o proučevanju možnosti za nadaljnjo italijansko ekspanzijo na cono »B« in morda še naprej. V tem pa je tudi bistvo njegovega intervjuja, ki kaže, da italijanski politikom ni za mirolobno in sporazumno rešitev tržaškega uprašanja, kar so že nešteto dokazali.

Onemogočene slovenske gledališke predstave v Trstu

Trst, 16. okt. Takoj po objavi angloameriškega sklepa o prepustitvi cone A Italiji so zavezniške oblasti v Trstu preklicale svoje dovoljenje za slovenske gledališke predstave v Avditoriju. Zaradi tega sta v soboto 10. in nedeljo 11. oktobra odpadli predstavi Cankarjevega »Pohujšanja v Dolini šentflorjanske« za katero so bile vstopnice že razprodane. Kljub temu, da so Slovenskemu narodnemu gledališču sporočili, da mora predstave odpovedati, ker je Avditorij zaprt, pa je bila v istih prostorih takoj naslednji dan 12. oktobra proslava odkritja Amerike. V Avditoriju so bila po tem datumu še tudi razna predavanja in druge prireditve, tako da je očito, da je zaprt samo za Slovensko narodno gledališče.

Letaki v Trstu

Trst, 16. okt. (Tanjug). Nocoj in v zgodnjih jutranjih urah so bili v raznih krajih Trsta raztroseni letaki, v katerih piše, da sedaj ni več časa za čakanje do drugega sklepa o usodi Trsta. »Samo enotne vrste delovnega ljudstva«, je napisano v letakih, »lahko preprečijo največje nesrečo, ki grozi našemu mestu.«

Letaki pozivajo prebivalstvo Trsta k složni borbi, kot je bila osvobodilna borba med vojno. Tržačani naj pokažejo vsemu svetu, da nočejo Italije in da zahtevajo spoštovanje mednarodnih obveznosti, predvsem pa spoštovanje pravice, da smejo sami odločiti o svoji usodi. »Sovražnik naj ponovno občuti«, piše v letaku, »kaj pomeni odločnost in borba tržaškega delovnega ljudstva«. Besedilo se končuje z geslom: »Dol reakcijal Dol italijanski imperializem!«

Jugoslavija ratificirala obmejni sporazum z Madžarsko in Romunijo

Beograd, 16. okt. Zvezni izvršni svet je ratificiral pred kratkim podpisana sporazuma med Jugoslavijo in Madžarsko in Jugoslavijo in Romunijo o preprečevanju in ugotavljanju obmejnih incidentov. Ko ju bosta ratificirali tudi ti dve državi, bosta sporazuma po zamenjavi ratifikacijskih listin začela veljati in bosta veljavni pet let. Pogodbene stranke so se zavezale, da bodo storile več ukrepov, da se preprečijo obmejni incidenti, ustvarijo pogoji za neovirano opravljanje službe obmejnih organov in zagotovi normalno in mirno življenje ob meji živečega prebivalstva. Za izvajanje sporazuma in ugotavljanje morebitnih obmejnih incidentov določata sporazuma ustanoviti lokalnih mešanih komisij ter glavne mešane komisije.

Pred važnimi volitvami v Avstriji

Ta mesec bodo v zahodnih avstrijskih in zveznih deželah važne volitve. V Salzburgu in Beljaku bodo 19. oktobra volili občinski odbor, 25. oktobra pa bodo na Tirolskem volitve deželnega zbora, v glavnem tirolskem mestu Innsbrucku pa občinske volitve. Na ta način je velik del prebivalstva poklican, da pri novih volitvah pove, če je zadovoljen z rezultati zadnjih parlamentarnih volitev meseca februarja.

Na Tirolskem se je med pripravami na deželnozbornske volitve že izkazalo, da vse meštanske stranke obnavljajo svoj blok proti socializmu. V meštanskem bloku so zelo aktivni tudi tako imenovani neodvisni (bivši nacisti), ki pri prejšnjih volitvah niso imeli nobenega uspeha. Meštanski blok pa se močno uveljavlja tudi v Salzburgu, čeprav so v tem mestu socialisti že dolgo najmočnejša stranka in ima Salzburg tudi socialističnega župana. Za socialisti je v občinskem odpru na drugem

Konferenca treh v Londonu

London, 16. okt. (AFP). Davi se je v Londonu začela prva seja konference ministrov za zunanje zadeve ZDA, Velike Britanije in Francije. Na seji so bili navzoči od ameriške strani ministar za zunanje zadeve Dulles, Douglas, McArthur in ameriški veleposlanik v Londonu Wintrow Aldrich. Od francoske strani so bili navzoči Georges Bidault, francoski veleposlanik v Londonu Massigli in več visokih funkcionarjev francoskega ministrstva za notranje zadeve. Britanijo so zastopali Anthony Eden, državni sekretar Selwyn Lloyd, parlamentarni državni podsekretar za zunanje zadeve Anthony Nutting in še dva visoka funkcionarja ministrstva za zunanje zadeve.

Potek davišnje seje treh ministrov države v največji tajnosti, ker so sklenili, da bo šele po končani konferenci izdano sporočilo. Navzočnost strokovnjakov za nemška uprašanja v britanskem ministrstvu za zunanje zadeve pa potrjuje glasove, da so na tej seji pretresali besedilo zahodne note Sovjetski zvezi. Dulles, Bidault in Edena so verjetno seznanili s pripombami, ki jih je dal zahodnonemški kancler dr. Adenauer k besedilu odgovora, ki so mu ga dali v proučitev, preden bi ga poslali sovjetski vladi. Znano je, da je dal dr. Adenauer pripombe k tistemu delu odgovora, ki namiguje na poročstvo varnosti, ki bi ga dal Sovjetski zvezi. Adenauer, ki je pravzaprav prvi predlagal, da bi ji dali tako poročstvo, je sedaj izrazil mnenje, da sedaj ni primeren čas za to. Trije ministri so, kakor trdijo

Seja je bila tajna in bo šele po končani konferenci izdano poročilo

poučeni, sklenili besedilo odgovora ponovno spremeniti in pri tem upoštevati Adenauerjevo pripombo.

Prihodnja seja konference ministrov treh držav je bila danes popoldne.

Po ameriških in angleških poročilih razpravljajo na sestanku zunanjih ministrov o možnosti razgovorov s Sovjetsko zvezo glede Nemčije in Avstrije, o evropski

obrambni skupnosti, o možnosti medsebojnih jamstev med evropsko obrambno skupnostjo in Sovjetsko zvezo, o Koreji, Indokini in o Trstu. Danes popoldne so baje proučevali zadnje sovjetsko poročilo glede Nemčije.

Opoldne je bil francoski zunanji minister Bidaut na kosilu z ministrskim predsednikom Churchillom in zunanjim ministrom Edenom.

Slovenska zastava na Opciniah

Veliko nezadovoljstvo francoskih kmetov

Ze 7. t. m. so predstavniki kmečkih organizacij iz 17 francoskih osrednjih in zahodnih pokrajin sklenili, da bodo zabarikadirali ceste v svoje kraje ter da bo take zapore, ki so protest proti gospodarski politiki francoske vlade, naznanjal plat zvona. V ponedeljek 12. t. m. je bilo z bruni, vozovi in kmetijskimi stroji zabarikadiranih več kot 60 cest v francoske vasi. Od 8. do 16. ure preprečujejo take barikade prihode trgovcev in prekupčevalcev v vasi. Na podoben način so v nekaterih francoskih krajih že pred tedni protestirali vinogradniki, zdaj pa je protest z barikadami že splošno kmečko gibanje.

Kmečko protestno gibanje je najmočnejše v zahodni in južni Franciji, kjer je največ malih kmetov, hudo prizadetih zaradi

Pred trgovci in prekupčevalci so ceste v vasi zabarikadirane iz protesta proti napačni in krivični politiki cen

zadnjih gospodarskih ukrepov vlade. Francoska vlada se je namreč na ta način lotila znižanja cen, da bi znižala samo odpadne cene kmetijskih pridelkov, medtem ko so cene pridelkov v trgovini ostale na isti višini. Predstavniki kmečkih organizacij poudarjajo, da se vlada zanima za probleme kmetijstva samo v zvezi s problemi državne blaginje. Kmetje so najbolj prizadeti in oskodovani pri pridelki vina, mleka in mesa. Ti pridelki pa predstavljajo skoraj 60% vsega kmetijskega dohodka v Franciji. V splošnem pride na vino sicer samo nekaj nad 10% vsega kmetijskega dohodka, so pa tudi kraji, kjer imajo kmetje od svojih vinogradov glavni dohodek. Francoski vinogradniki so že pred meseci zahtevali od vlade, naj bi se odkupilo in uporabilo več vina za predelavo, a namesto tega je vlada samo zvišala pristojbine na alkoholne pijače, zaradi česar se je vino zelo podražilo in so imeli vinogradniki od tega samo škodo.

V zadnjem času so se znižale po vaseh cene mleka, medtem ko se je mleko z mlečnimi izdelki vred po mestih in večjih krajih podražilo. Surovo maslo stane na trgu trikrat toliko, kot

dobi zanj kmet. Kmetijski pridelki gredo skozi mnogo rok in poudarjajo zaradi tega kmetje, da so pridelovalci žrtve nesposobne in brezvestne birokracije pri vodstvu preskrbe.

O protestih kmetov ter o njihovih protestnih akcijah razpravljajo zdaj tudi francoski parlament, kmetje pa so zelo ogorčeni, ko vidijo, da se mnogi poslanci sploh ne udeležujejo najvažnejših razprav o problemih kmetijstva. Sedanje protestne akcije francoskih kmetov utegnjo postati Lanielovi vladi prav tako nevarne, kakor so ji bile stavke delavcev in nameščencev.

Boji v Vietnamu

Singapur, 16. okt. (Reuter). Po poročilu radijske postaje Ho Si Minhovih sil je v zadnjih dveh mesecih v Indokini padlo okrog 8.000 francoskih vojakov in oficirjev. Od teh jih je okrog 5.000 padlo v borbah v pokrajini Namdin, na levi obali Rdeče reke pa okrog 3 tisoč. Ho Si Minhove sile so, kakor trdi poročilo, uničile v istem času 100 tankov in drugih oklopnih vozil in sestrelile 3 letala.

Ovaduštvo in hujskanje v Trstu

Tržaški iredentistični časopis ovadujo navajajo imena mnogih oseb, ki so bile navzoče pri demonstracijah proti iredentivni Trsta italijanskim imperialistom

Trst, 16. okt. (Tanjug). Današnji iredentistični časopis zahtevajo od policije, naj prijme Tržačane, ki so predvederajšnjim na Trgu Garibaldi demonstrirali in dalj duška svoji pripravljenosti, boriti se proti angloamerškemu sklepu o izročitvi cone A STO italijanskim imperialistom. Krščanski demokratiški »Giornale di Trieste« nevdvomo pričakujeta od policije, da bo te novinarje prijel kot »demonstrante«, pisoc, da so tako storili 20. marca 1951 in 8. marca letos z vsemi, ki so sodelovali v nedovoljenih manifestacijah.

Ta dva časopisa pa nočeta prav nič vedeti o tem, da so demonstracije 8. marca t. l. med katerimi je eksplodirala ročna bomba, organizirali fašisti. Nitj z eno besedo časopis tržaške krščanske demokratske stranke ni obsoil divjaške tolpe fašistov, ki so predsinocnim razbili prostore jugoslovanskega trgovinskega predstavništva, pač pa pogromuše s polno simpatije imenuje »mladeniče«. Tudi besede obtožbe nima za fašiste, ki so večerj napadli srednješolce, ko so pod zastavo STO izrazili gnev proti sklepu o izročitvi Trsta Italiji.

Samo Italije ne!

To je danes najbolj razširjena parola v Trstu. V rimskih krogih so bili nemalo presenečeni, ker Trst ni pokazal nobene posebne navdušenja ob angloamerškem sklepu glede prepustitve cone »A« Italiji. Celotno v samih iredentističnih krogih je bilo navdušenje dokaj počilo. Medtem ko se Slovenci in del demokratičnih Tržačanov upirajo priključitvi Trsta k Italiji iz političnih razlogov, pa je v Trstu precej ljudi, ki jih povratek Italije v Trst ne mika iz popolnoma praktičnih ali recimo gospodarskih vzrokov. Med temi je tudi nekaj dosedanjih iredentističnih krivčev. Čeprav se zdj to navidez nerazumljivo, je vendar popolnoma preprosto. V Trstu je doslej precejšen del Italijanov živel od sredstev, ki jih je dajala Trstu italijanska vlada, odnosno njen oddelek za obmejna uprašanja, za vzdrževanje iredentistične propagande. Če bi Trst postal italijanski, bi bili tudi ti ljudje ob zaslužek in to ob zaslužek, za katerega se res ni bilo treba dosti truditi.

Najbolj pa bi bil seveda s priključitvijo Trsta Italiji prizadet srednji sloj: trgovci, gostilničarji, obrtniki, uradništvo itd. Italijanska vlada je sicer pred volitvami (iz propagandnih vzrokov, da bi pomagala podružnicam svojih strank v Trstu) predložila nek zakonski osnutek, ki naj bi v primeru priključitve Trsta k Italiji zagotovil nadaljnjo zaposlitev vsem dotodanjim uslužbencem angloameriške vojske uprave in ustanov, odvisnih od te uprave. Po volitvah so na ta zakonski osnutek popolnoma pozabili. Vendar pa tudi tak zakon Tržačanov ne bi pomiril. Predobro se še spominjajo, kako je Italija po prvi svetovni vojni premeščala in odpuščala vse slovenske in hrvaške državne uradnike, učitelje, železniške uslužbenice itd. Slovencev je sedaj sicer malo

in v takih službah, toda usoda, ki je po prvi svetovni vojni doletela Slovence, bi sedaj doletela tudi vse tiste Tržačane, ki se niso navduševali za Italijo. In tisto ni malo. V javno upravnih službah je že za sedanje razmere zaposlenih polovico preveč ljudi. Doslej je imela Italija od tega korist, da je bilo pri občinski upravi in conskem svetu zaposlenih čimveč ljudi, ker so bili to zanesljivi volivci za italijanske stranke. Po priključitvi Trsta bi Italiji ti ljudje ne bili več potrebni. Število javno-upravnega uradništva bi se zmanjšalo tudi zaradi centralizacije nekaterih uradov, ki bi se iz Trsta preselili v Rim, o čem bi bili enostavno ukonjeni. Tu so potem še uradniki angloameriške vojske uprave, ki so bili v precejšnjem delu pristajali. Fronte za neodvisnost in so jih kot take iredentisti tudi vedno napadali. V primeru priključitve bi prav gotovo izgubili zaposlitev ali pa bi bili v najboljšem primeru premeščeni v druge italijanske pokrajine, kar je sicer ob veliki brezposelnosti uradništva v Italiji malo verjetno. Pri angloameriških vojskih silah je zaposlenih sedaj tudi na stotine šoferjev, mehanikov, čuvajev, postrežnic itd. Kakih tisoč žena služi pri družinah angleških ali ameriških oficirjev. Prizadeti bi bile tudi žene, ki so si sedaj pomagale s tem, da so angleškim in ameriškim vojakom in oficirjem prale perilo, dalje tisti, ki so jim oddajali sobe v najem. V času angloameriške zasedbe Trsta so po mestu rasti javni lokali (bari, ki so podobni našim buffetom) kakor gobe po dežju. Mnogi od njih bi morali zapreti svoje lokale, vsekaror pa bi zaslužek vsem zelo padel, kajti v kolikor jim niso dajali pripadniki angloameriških vojskih sil zaslužka direktno, so imeli indirektno korist od vojske zasedbe. V podobnem položaj bi prišli tudi ostali obrtniki.

Angloameriške oblasti so v Trstu vzpostavile civilno policijo, pri kateri je zaposlenih okrog 6500 ljudi. Razen višjih funkcionarjev — bivših italijanskih policijskih funkcionarjev ali karabinerjev — je bilo pri policiji zaposlenih veliko številu Tržačanov, ki niso naklonjeni povratku Italije v Trst. Vsi ti se prav dobro zavedajo, da bi bili ob službo, če bi bil izveden angloameriški sklep. V Trst bi prišli zopet italijanski karabinerji in policijski agenti, na katere se zanesa rimska vlada. Sedanjji člani civilne policije bi bili ali odpušteni ali premeščeni v Italijo. Brez službe bi ostala tudi vsa dekleta, ki so sedaj v ženski civilni policiji, kajti v Italiji nimajo ženskih policijskih sil.

V Trstu računajo, da bi s umikom angloameriških vojskih sil iz mesta takoj izgubilo zaslužek okrog 10 do 20.000 ljudi. To pa ni malo pri sedaj 20.000 brezposelnih. Prav dobro vedo, da bi bil to le prvi udarec, drugi pa bi sledili splošnem gospodarskem propadanju Trsta, ki bi bilo pod Italijo neogibno.

Pri moškem delu prebivalstva je vzrok nezadovoljstva tudi ta, da bi morali v primeru priključitve služiti vojsko, česar jim sedaj ni bilo treba. Služiti v italijanski vojski pa Tržačanom ne diši preveč.

Za lastnostne perspektive so povzročile veliko demoraliziranost med tržaškimi prebivalci. Vsi trezno misleči ljudje se zavedajo, da Italija Trstu ne more nuditi nobene gospodarske stabilnosti. Ne samo Slovence, temveč tudi mnogi tržaški Italijani z zaupanjem gledajo na odločnost maršala Tita in Jugoslavije, da brani Trst pred italijansko zasedbo.

Dr. Cheddi Jagan

Vatikan ne mara francoskih „delavskih“ duhovnikov

Francoska javnost se že nekaj mesecev zelo zanima za problem tistih katoliških duhovnikov, ki so odšli v industrijska središča, da bi tam delali o akciji »delavskih« duhovnikov. Na tej konferenci je predstavnik Vatikanu zahteval, naj »delavske« duhovniški duhovniki so bile v francoski javnosti zelo živahne, ker so se gibale od navdušenega odobravanja in priznavanja od odklonilnega stališča, po katerem naj bi bil poskus dela duhovnikov v delavskih okrajih ponesrečen in popolnoma zgrešen, zdaj pa imajo zaradi take nove snovi, ker je zaradi tako imenovanih »delavskih« duhovnikov prišlo do spora med mnogimi cerkvenimi dostojanstveniki Francije in Vatikanom. Kakor smo že

poročali, so nedavno na posebni konferenci, ki so se jo udeležili papeški nuncij ter 26 francoskih škofov in zastopniki verskih redov, razpravljali o akciji »delavskih« duhovnikov. Na tej konferenci je predstavnik Vatikanu zahteval, naj »delavske« duhovniški duhovniki so bile v francoski javnosti zelo živahne, ker so se gibale od navdušenega odobravanja in priznavanja od odklonilnega stališča, po katerem naj bi bil poskus dela duhovnikov v delavskih okrajih ponesrečen in popolnoma zgrešen, zdaj pa imajo zaradi take nove snovi, ker je zaradi tako imenovanih »delavskih« duhovnikov prišlo do spora med mnogimi cerkvenimi dostojanstveniki Francije in Vatikanom. Kakor smo že

poročali, so nedavno na posebni konferenci, ki so se jo udeležili papeški nuncij ter 26 francoskih škofov in zastopniki verskih redov, razpravljali o akciji »delavskih« duhovnikov. Na tej konferenci je predstavnik Vatikanu zahteval, naj »delavske« duhovniški duhovniki so bile v francoski javnosti zelo živahne, ker so se gibale od navdušenega odobravanja in priznavanja od odklonilnega stališča, po katerem naj bi bil poskus dela duhovnikov v delavskih okrajih ponesrečen in popolnoma zgrešen, zdaj pa imajo zaradi take nove snovi, ker je zaradi tako imenovanih »delavskih« duhovnikov prišlo do spora med mnogimi cerkvenimi dostojanstveniki Francije in Vatikanom. Kakor smo že

poročali, so nedavno na posebni konferenci, ki so se jo udeležili papeški nuncij ter 26 francoskih škofov in zastopniki verskih redov, razpravljali o akciji »delavskih« duhovnikov. Na tej konferenci je predstavnik Vatikanu zahteval, naj »delavske« duhovniški duhovniki so bile v francoski javnosti zelo živahne, ker so se gibale od navdušenega odobravanja in priznavanja od odklonilnega stališča, po katerem naj bi bil poskus dela duhovnikov v delavskih okrajih ponesrečen in popolnoma zgrešen, zdaj pa imajo zaradi take nove snovi, ker je zaradi tako imenovanih »delavskih« duhovnikov prišlo do spora med mnogimi cerkvenimi dostojanstveniki Francije in Vatikanom. Kakor smo že

Spremembe v romunski vladi

Dunaj, 16. okt. (Reuter) Radio Bukarešta je sporočil davdi da sta bila v romunski vladi zamenjana dva ministra, in sicer minister za prehrano Dimitru Diakonescu in minister industrije mesa, rib in mleka Pasku Stefanescu. Ti dve ministri so združili v eno, ki ga bo vodil predsednik državne kontrolne komisije Petar Borlo. V Romuniji so v manj kot enem mesecu zamenjali dva podpredsednika vlade in triministro. Poučeni računajo, da se bodo spremembe v vladi še nadaljevale.

poročali, so nedavno na posebni konferenci, ki so se jo udeležili papeški nuncij ter 26 francoskih škofov in zastopniki verskih redov, razpravljali o akciji »delavskih« duhovnikov. Na tej konferenci je predstavnik Vatikanu zahteval, naj »delavske« duhovniški duhovniki so bile v francoski javnosti zelo živahne, ker so se gibale od navdušenega odobravanja in priznavanja od odklonilnega stališča, po katerem naj bi bil poskus dela duhovnikov v delavskih okrajih ponesrečen in popolnoma zgrešen, zdaj pa imajo zaradi take nove snovi, ker je zaradi tako imenovanih »delavskih« duhovnikov prišlo do spora med mnogimi cerkvenimi dostojanstveniki Francije in Vatikanom. Kakor smo že

poročali, so nedavno na posebni konferenci, ki so se jo udeležili papeški nuncij ter 26 francoskih škofov in zastopniki verskih redov, razpravljali o akciji »delavskih« duhovnikov. Na tej konferenci je predstavnik Vatikanu zahteval, naj »delavske« duhovniški duhovniki so bile v francoski javnosti zelo živahne, ker so se gibale od navdušenega odobravanja in priznavanja od odklonilnega stališča, po katerem naj bi bil poskus dela duhovnikov v delavskih okrajih ponesrečen in popolnoma zgrešen, zdaj pa imajo zaradi take nove snovi, ker je zaradi tako imenovanih »delavskih« duhovnikov prišlo do spora med mnogimi cerkvenimi dostojanstveniki Francije in Vatikanom. Kakor smo že

poročali, so nedavno na posebni konferenci, ki so se jo udeležili papeški nuncij ter 26 francoskih škofov in zastopniki verskih redov, razpravljali o akciji »delavskih« duhovnikov. Na tej konferenci je predstavnik Vatikanu zahteval, naj »delavske« duhovniški duhovniki so bile v francoski javnosti zelo živahne, ker so se gibale od navdušenega odobravanja in priznavanja od odklonilnega stališča, po katerem naj bi bil poskus dela duhovnikov v delavskih okrajih ponesrečen in popolnoma zgrešen, zdaj pa imajo zaradi take nove snovi, ker je zaradi tako imenovanih »delavskih« duhovnikov prišlo do spora med mnogimi cerkvenimi dostojanstveniki Francije in Vatikanom. Kakor smo že

Veliko naftino polje - Srednji vzhod

V letih po drugi svetovni vojni so postale države Srednjega vzhoda najpomembnejši proizvajalci in obremenitvi izvozniki surove nafte. V kratkem času od leta 1949 dalje se je proizvodnja surove nafte povečala od 70 milijonov na okoli 100 milijonov ton. Že leta 1951 je znašala proizvodnja surove nafte v deželah Srednjega vzhoda, t. j. v Saudovi Arabiji, Iraku in Iranu, v Katarju, Kuvaitu in Turčiji na mesec povprečno po 8 milijonov ton, medtem ko je znašala leta 1938 komaj 1,3 milijone ton vsak mesec, se pravi, da se je proizvodnja surove nafte povečala v 13 letih za več kakor šestkrat.

Medtem ko je Srednji vzhod proizvajal tik pred drugo svetovno vojno komaj 6,4% svetovne proizvodnje surove nafte, je predlanskim proizvajal že 17%. Samo leta 1950 so na Srednjem vzhodu začeli izkoriščati 56 novih naft. vrelcev. Postavili so 56 vrtnih stolpov, in sicer 19 v Saudovi Arabiji, 18 v Iraku in 13 v Kuvaitu. To povečanje proizvodnje je tem pomembnejše spričo padca proizvodnje surove nafte v Iranu. Ta dežela je še pred tremi leti proizvajala 36% nafte na Srednjem vzhodu; od 8 milijonov ton, kolikor so načrpali nafte v Iranu v prvem polletju predlanskim, se je proizvodnja zmanjšala na 700.000 ton v prvem polletju lanskega leta. Proizvodnja surove nafte pa je ostala uravnotežena spričo povečanja proizvodnje v Saudovi Arabiji, Kuvaitu in Iraku. Samo Saudova Arabija je preseгла s svojo proizvodnjo nafte malo dane vse najpomembnejše proizvajalce; dandanes je z letno proizvodnjo, ki znaša okoli 40 milijonov ton nafte, takoj za Združenimi državami Amerike in Venezuelo, skupaj s Sovjetsko zvezo tretji najpomembnejši proizvajalec surove nafte na svetu. Tej deželi sledi Kuvait. Še pred 15 leti ni bilo ne v Arabiji, ne v Kuvaitu, ki proizvajata sedaj mesečno od 3 do 4 milijone ton surove nafte, nobene pomembnejše industrije nafte. V Iranu so v istem času načrpali na mesec komaj okrog 800.000 ton surove nafte. Kakšen napredek je bil po vojni dosežen tudi v tej deželi nam pove naslednji podatek. Pred lanskim so v prvem četrtletju proizvedli vsak mesec povprečno po 2,7 milijona ton nafte.

Zanimivo je, da so se prva raziskovalna dela v Kuvaitu, ki so jih začeli leta 1936, končala z neuspehom; med vojno so morali ustaviti komaj začetno proizvodnjo. Danes 8 let po končani vojni pa je ta dežela dosegla letno proizvodnjo 38 milijonov ton. Samo z vrtnji v letih 1950-52 so dosegli povečanje proizvodnje nafte za 100%. V Iraku pa so v istem času proizvodnjo nafte celopotrjili.

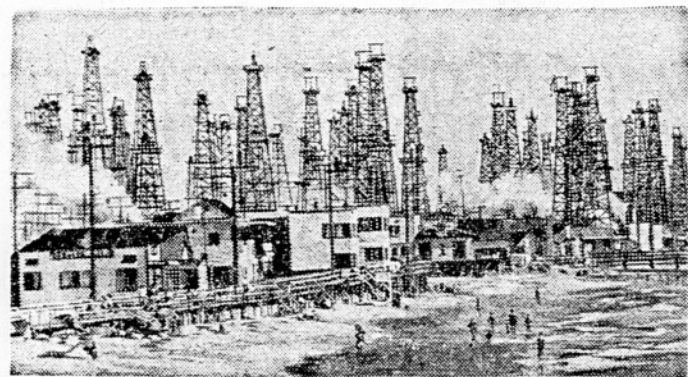
Močno povečanje proizvodnje nafte je nedvomno terjalo tudi ureditev transportnih zvez in gradnjo cevodov. Na tem področju so dosegle dežele Srednjega vzhoda velik napredek.

Med najpomembnejša dela spada zgraditev 1710 km dolgega cevovoda premera 78 centimetrov, ki so ga zgradili od arabskih naftinih polj do pristanišča Sidon v Libanonu. Ta cevovod, po katerem steče letno okoli 15 milijonov ton nafte, omogoča letni prihranek na stroških transporta v znesku 320 milijonov sv. frankov. Za gradnjo tega naftnega cevovoda so potrebovali 270.000 ton jekla. Manesmannovih cevi. Gradnja cevovoda je stala približno 1 milijardo sv. frankov. Med pomembna dela, ki omogočajo lažji in ekonomičnejši transport nafte na Srednjem vzhodu spada tudi novi cevovod med mestom Kirkuk v Iraku in Banijasom v Siriji. Njegova dnevna zmogljivost znaša 38.000 ton surove nafte. Cevovod je dolg okoli 900 km in je bil izročen svojemu namenu šele lani.

Izredno povečanje surove nafte je dovedlo tudi do pospešene gradnje rafinerij. Zlasti po letu 1951, ko so ustavili pro-

izvodnjo v veliki rafineriji v Abadanu, ki je obratovala do let 25 milijonov ton nafte. Medtem ko so leta 1950, predelali okoli 25 milijonov ton nafte, predelali so leta 1951, predelali okoli 43 milijonov ton surove nafte, t. j. okoli 48% celotne proizvodnje na tamkajšnjih naftinih poljih, kar je bilo za okoli 7,5% več kakor v letu 1949. So leta 1951. predelali na Bližnjem vzhodu le še okoli 33 milijonov ton surove nafte. Vzrok počasnega razvoja rafinerij na Bližnjem vzhodu je bil med drugim tudi v tem, da so v Evropi iz gospodarskih in vojaških razlogov stremeli vedno bolj za tem, da bi predelali čim več surove nafte v evropskih rafinerijah. Medtem ko so n. pr. dežele članice - organizacije OEEC predelale še v letih 1948/49, komaj 21 milijonov ton surove nafte, so v letih 1950/51. povečale proizvodnjo v svojih rafinerijah na 43 milijonov ton. V ekonomskem letu, ki se je steklo junija letos, pa je proizvodnja rafinerij v teh deželah

dosegla celo 59 milijonov ton. Tako se je proizvodnja v evropskih rafinerijah skoraj potrojila v petih letih. Povečanje proizvodnje v rafinerijah Srednjega vzhoda je mnogo počasnejše, čeprav ga ne gre podcenjevati. Za proizvodnjo rafinerij v deželah Srednjega vzhoda je značilna znatna proizvodnja mazuta, medtem ko odpade na proizvodnjo bencina in petroleja le manjši del. Mazivnih olj te rafinerije sploh ne proizvajajo, letalski bencin le v Abadanu in sicer okoli 700.000 ton letno. Na splošno je bil Iran ne le najvažnejši proizvajalec surove nafte na Bližnjem vzhodu, ampak tudi dežela z najbolj razvitimi rafinerijami. Zdi se, da bodo zdaj prevzeli njegovo vlogo na Bahrejinovih otočjih. Čeprav so dežele Srednjega vzhoda tako pomemben proizvajalec nafte, čeprav se je potrošnja surove nafte spričo industrializacije in povečanja števil motornih vozil in kmetijskih strojev v zadnjih letih znatno povečala, je vendar še zelo nizka. V letu 1951, je znašala n. pr. komaj 55 kg na prebivalca, medtem ko znaša povprečna svetovna potrošnja surove nafte na prebivalca 240 kg. Surova nafta je najvažnejši vir dohodkov Srednjega vzhoda. Razvoj te panoge industrije bi lahko znatno zaustavili za nekaj časa kvečjemu dogodki, podobni iranskim. Pred kratkim so ocenili zalogo surove nafte na Bližnjem vzhodu na 6,5 milijard ton, potemtakem je zagotovljena proizvodnja v sedanjem obsegu še za kakšnih 60 let.

UTRINKI IZ TOVARNE „VW“-AVTOMOBILOV

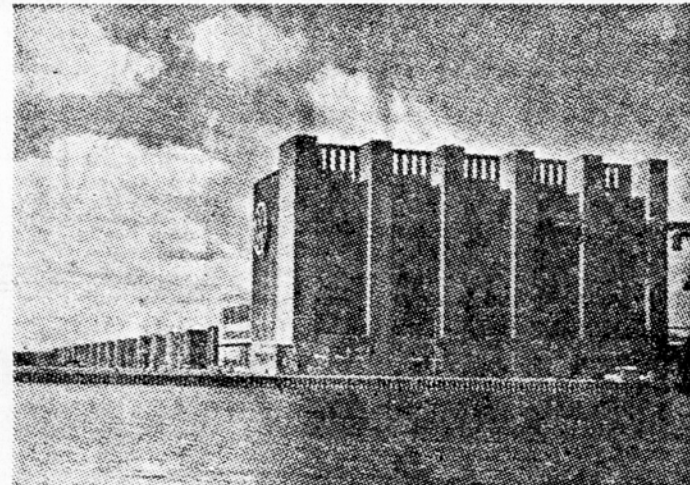
Nedaleč od Hannovera v mestu Wolfsburg je ena izmed največjih evropskih tovarn avtomobilov, ki jih poznamo pod imenom »Volkswagen«. Pred četrtletjem je ta tovarna praznovala pomemben povojni jubilej. Od leta 1945. dalje je namreč zapustilo tovarno že pol milijona avtomobilov. Dnevna proizvodnja znaša sedaj povprečno 405 osebnih avtomobilov ter 100 malih tovornih avtomobilov in avtobusov. Sedanjo proizvodnjo nameravajo še povečati, čeprav je proizvodnja »VW« avtomobilov znatno rasla vsaka povojna leta. Tako so v tej tovarni leta 1949. izdelali 46.154, izvozili pa 7128 avtomobilov. Ze naslednje leto so jih izdelali 90.038 (izvoz 29.387). Leta 1951 je zapustilo tovarno 105.712 avtomobilov (izvoz 35.743). Lani je ta tovarna izdelala že 135.970 avtomobilov (izvoz 46.650); približno isti bo izvoz tudi letos.

V tovarni »VW« avtomobilov v Wolfsburgu dela okoli 17 tisoč delavcev. Okoli 3000 so jih zaposlili zadnje leto; približno 11 odstotkov od celotne

ga števila zaposlenih je uslužbenec.

Zanimivi so podatki o povečanju produktivnosti v tovarni »VW« avtomobilov. Za 1000 izdelanih avtomobilov so leta 1946. potrebovali 744, naslednje leto pa 924 delavcev. Leto 1948. pomeni prelomnico v proizvodnem procesu te tovarne. Tedaj so za 1000 izdelanih avtomobilov potrebovali 434 delavcev, naslednje leto samo 206 delavcev, leta 1950. le 147 delavcev, predlanskim 139, lani pa samo 120 delavcev. V istem obdobju se je povečal bruto produkt posameznega delavca od 6850 mark (1946) na 39.554 mark (v lanskem letu). Ta napredek je bil omogočen predvsem spričo smotne modernizacije tovarne v zadnjih letih. Povprečni zaslužek delavca v tej tovarni znaša 2,1 marka na uro, povprečne mesečne plače pa 625 mark.

Ustrezno proizvodnji se je v tej tovarni povečala tudi poraba električne energije. Tako so leta 1950. porabili 58 milijonov

Pogled na termoelektrarno tovarne »Volkswagen« avtomobilov

nov kilovatnih ur, lani pa že 95 milijonov kilovatnih ur. Tovarna ima moderno in tudi arhitektonsko izredno lepo termoelektrarno, ki so jo zgradili tik ob prekopu Mittelland. Termoelektrarna tovarne »VW« avtomobilov porabi dnevno povprečno 50 vagonov premoga in oddaja v javno omrežje okoli 200 milijonov kilovatnih ur električne energije letno; prav zaradi tega je tudi ekonomična.

Naglemu razvoju zahodno-nemške industrije avtomobilov, zlasti pa tovarne »VW« avtomobilov so se postavile po robu mnoge države. Tako je angleški trg v glavnem hermetično zaprt za »VW« avtomobile in tudi v Francijo in Italijo jih ne morejo prodajati. Mnogo bolj se zanimajo za avtomobile v Kanadi in v Švici ter še v mnogih drugih državah. V

Zanimivosti

Močno moderniziran sport. Na reki Mississippi se je v zadnjem letu zelo uveljavil takomenovan leteti ribolov. Ribiči si izposojujejo hidroplane ter opazujejo iz letala gibanje rib. Ko jih opazijo se spuste in love po mili volji.

V zadnjih petih letih je prebivalstvo največjega turškega mesta Istanbula naraslo za 60 odstotkov. Leta 1948. je štel Istanbul 800.000, letos pa je v tem turškem mestu že 1.300.000 prebivalcev.

V Manhattanu (ZDA) so pred kratkim dogradili v izredno kratkem času 26 nadstropno trgovsko hišo. Za gradnjo zunanjih sten so potrebovali le 6 dni in pol. Hišo so zgradili iz jekla in betona. K hitri dograditvi je največ pripomogla nova metoda gradnje s pomočjo aluminijastih plošč. Med drugim so vgradili v to hišo 1800 aluminijastih plošč visokih dve nadstropji, širokih pa 1,3 metre; v vsaki plošči je bilo vdelanih po dvoje okenskih okvirjev.

Namestnik direktorja angleške poštne službe je pred kratkim objavil v Spodnjem domu, da je bilo v Angliji 31. marca letos 2 milijona 142.452 televizijskih sprejemnikov. Po njegovem mnenju se bo to število povečalo v naslednjih letih, vsako leto za okoli 600 tisoč novih sprejemnikov. Ko ga je nek poslanec vprašal, če ve, da je v Chikagu v ZDA več televizijskih sprejemnikov kakor kopalnih kadi, se je pomočnik direktorja angleške poštne službe zaskrbljen zamislil; tudi v Angliji število televizijskih sprejemnikov daleč presega število drugih udobnosti, ki jih človek ne more pogrešati.

RADOVEDNA VEVERICA

O „kričaču“ in njemu podobnih partizanskih zvezah

Zapiski o radijskih zvezah narodno osvobodilne vojske v Sloveniji so v glavnem še vedno tako tajinstveni, kakor so bile te zveze v letih narodno-osvobodilne borbe. Še najbolj nam je poznan »kričaču« - radijski oddajnik, ki je begal v prvih letih vstaje italijanske okupatorje od enega do drugega konca Ljubljane. Oddaje malega enostavnega »kričača« so silno povečale borbeno moralo med Ljubljancami in so še bolj strnile vrste zavednih frontovcev. Zapiski ljudi, ki so med narodno osvobodilno vojsko sodelovali v borbi kot partizanski zvezarji, bodisi na osvobojenem ozemlju ali na ozemlju, ki ga je nadzoroval okupator, pa nam povedo še mnoge neznane stvari.

Centralna tehnika Komunistične partije Slovenije je že leta 1941. organizirala poseben radio-sektor, ki ga je vodil tov. Milko Goršič. V njem odkrili so se začele zbirati skupine tehnikov in inženirjev iz delavnic in sol. Najpomembnejši skupini sta bili na univerzi in v delavnicah bivše »Radio-družbe« na Mklošičevi c. št. 5 na dvorišču za hotelom »Union«. Največji uspeh je dosegla prva skupina s konstruktorjem inženirjem Radom Luznarjem na čelu. Ta čudaški umski velikan, kakor ga imenuje tov. Jančar, je pokazal svoje sposobnosti ne le pri izdelavi dobrega prenosa oddajnika za Radio Osvobodilne fronte, marveč je dosegel svoje sposobnosti in patriotizem na vsakem koraku tudi kasneje v borbi in pred sodiščem, ki ga je obsodilo na smrt; v koncentracijskem taborišču Dachau so ga tik pred osvoboditvijo odpeljali nacisti neznan kam.

Skupina tehnikov, ki je delala v delavnici na dvorišču za hotelom »Union«, se je posvetila predvsem izdelavi sprejemnikov in oddajnikov za vojske namene. Izdelali so menda 5 garnitur. Večina od njih je propadla ob veliki italijanski ofenzivi julija meseca 1942 na Krimu. Le eno sprejemno-oddajno postajo je uspelo rešiti tovarišu Klavsu Vladimirju-Klusu in ta je pozneje, ko so jo predelali v pri tem je sodeloval tudi Luznar - za zvezo med Slovenijo-Radiem Slobodna Jugoslavija. Pri teh oddajnikih so bile naj-

večje težave za energijskimi viri za obratovanje postaj. Težki bencinski agregati so bili za partizanske razmere precej neprimerni. Med drugim sta bili v Ljubljani izdelani že v začetku vstaje tudi dve kratkovalovni oddajni postaji. Eno od teh so zvezarji »legalci« imenovali po pokojnem Tonetu Tomšiču. Spomladi l. 1942 se je težišče delavnosti zvezarjev preselilo na teren. Menda je bilo 19. julija 1942, ko se je skupina partizanskih zvezarjev pripeljala z avtomobilom iz Kočevskega roga v Suho krajino na Ambrus. S seboj so imeli oddajno-sprejemno postajo »Tone Tomšič«. V Ambrusu je bil električni tok in razen tega je bila tudi zelo ugodna lega za oddaje in sprejem. Tu imenitni dan opisuje tov. Rudi Jančar takole:

»Z napetimi in nekam slovesnim pričakovanjem smo ob dogovorjenem času začeli z delom. Nepopisno smo bili veseli, ko se je voj. Marija zdrnila in dejala »OK«, kar je pomenilo, da so jo slišali. Moskva je še nekajkrat ponovila, da nas silijo, potlej pa smo začeli oddajati depeshe. Prav v sredi depeshe pa je v enotnem aparatu naenkrat močno počilo. Signal je občutno upadel. Slutil sem, kaj se je zgodilo. Odčepil sem prvi elektrolit in spet smo delali. Po 5 minutah se je ponovilo isto - odčepil sem še drugega, oddajali in sprejemali smo naprej. Takšna je bila naša prva oddaja. Depeshe je bilo treba po večkrat ponoviti, toda to nas ni motilo. Z radostnim razpoloženjem smo se vračali na Rog v Novi breg, kjer je bila naša baza.«

Približno v istem času je ljubljanska tehnika pripravljala večjo postajo, ki naj bi služila za zvezo med Ljubljano in osvobojenim ozemljem. Ta postaja je bila zelo velika, tako da se jo je prav zaradi tega prijelo ilegalno ime »krava«. Na osvobojenem ozemlju je kasneje tudi ta postaja služila za zveze.

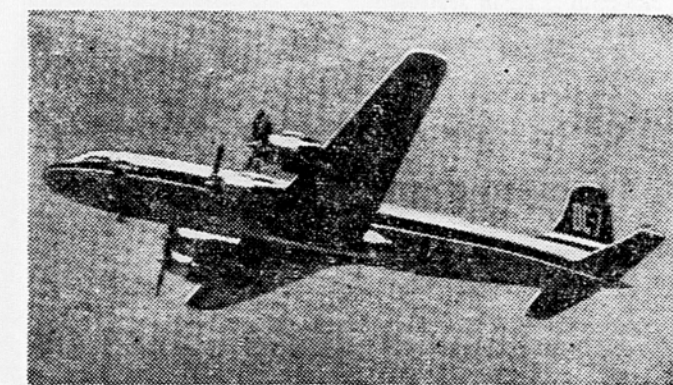
Prve oddaje v Suhi krajini, na Rogu in Dolomitih ter izkušnje partizanskih delavnic v Starih žagah so izredno koristile po kapitulaciji Italije, ko so se partizanske radijske zveze bolj okrepile. Ogromen plen in prihod novih tovaršev iz Ljubljane sta dovedla do tega, da so se radijske zveze v obliki teh ali onih aparatov spremenile postopoma v sestavni del oboje narodno osvobodilne vojske. Mehanične radio delavnice so se razširile in pomnožile. Bile so že v Starih žagah, na Novi gorici in v Crmošnjicah. Po kapitulaciji Italije so se v Crnomlju začele pripravice za redne oddaje Radia Osvobodilne fronte Slovenije. Oddajna postaja, oziroma njen studio je bil obdan s svilo angleških padal, električni tok pa je dajala parna lokomobila v Crnomlju, ki je predstavljala le eno izmed neštetihi iznajdljivosti partizanskih zvezarjev v tem času. V partizanskih radio delavnicah, ki so imele majhno elektrarno ob potoku v Starih žagah, so tedaj izdelovali svoj tip radijskega oddajnika in sprejemnika, znanega pod imenom »Sparda«. Izdelovali so telegrafске tipke, precizne mehanične izdelke, pripravljali so vojske radio postaje; telefonske linije pa so napeljali vzdolž vsega osvobojenega ozemlja. Vse to so izdelali z najskromnejšimi sredstvi, saj so se posluževali pri tem delu vseh žic od navadnih železnih do bodičnih, odbiti vratovi steklenice so služili za izolatorje in podobno. Eno leto pred koncem vojne že ni bilo večje pomembnejše enote all terenske organizacije, ki ne bi imela v kakršni koli obliki organizirane radijske službe ali celo radijske zveze.

Letalstvo civilnih potnikov

Transportna letala (potniška in še zlasti vojaška) so v zadnjih letih »oliko izpopolnili, da si je prav težko predstavljati, zakaj je nekoč veljalo konstruktorje potniških letal toliko truda in dela, preden so omogočili potovanje v letalih trem, štirim potnikom hkrati. Danes imamo najrazličnejše vrste potniških letal.

Pri nas je najbolj znano letalo DC-3, dvomotorni iz Douglasovih tovarn v Santa Monici (Kalifornija). To letalo uporablja dandanes predvsem dve letalski družbi t. j. naš Jugoslovanski aero-transport in švicarska Swissair. Letalo ima dva motorja po 1215 konjskih moči. Potovalna hitrost znaša 280 kilometrov, največja hitrost, ki jo doseže to letalo, pa 370 km na uro. Vsako uro porabi približno 350 litrov bencina in ima prostora za 21 do 26 potnikov. Iz iste tovarne prihajajo tudi letala, ki jih uporabljajo zlasti v Švici, Izraelu, Franciji, v skandinavskih deželah in na Filipinih. To sta letali DC-4 in DC-6. Obe imata po štiri motorje. Medtem, ko lahko sprejme letalo DC-4 naenkrat najmanj 44 in največ 60 potnikov, je v letalu DC-6 prostora za 48 do 64 potnikov hkrati. Letali se razlikujeta tudi v moči motorjev. DC-4 ima motorje po 1470, DC-6 pa po 2400 konjskih moči. Zaradi tega je to drugo letalo iz Douglasovih tovarn tudi mnogo hitrejša in lahko doseže največjo hitrost 540 km na uro. Običajno leti s hitrostjo 450 km na uro (DC-4: največja hitrost 359,8 km, potovalna hitrost 365,2 km na uro).

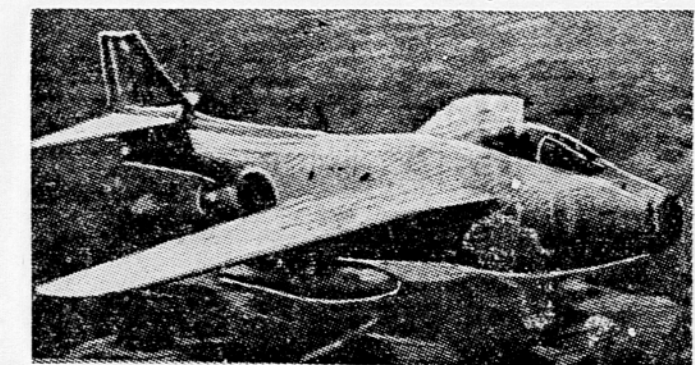
DC-6 je namenjeno predvsem za dolge proge, v svojih rezerviranih volji velike količine bencina. Zaradi tega je letalo težje in ne morebiti močnejše motorje. Poraba bencina znaša vsako uro 1200 litrov, oz. za

Potniško letalo DC-7 spada med zadnje novosti Douglasovih tovarn v Kaliforniji. Moč njegovih motorjev znaša 13.000 KS. Potovalna hitrost tega letala ki lahko sprejme do 96 potnikov znaša 586 km, največja hitrost pa 660 km na uro.

400 litrov več, kakor je poraba bencina pri letalih DC-4. Najboljše in najlepše letalo Douglasovih tovarn v Kaliforniji je letalo DC-6B. Tudi to je namenjeno predvsem za dolge proge, ima motorje po 2435 konjskih moči in leti s hitrostjo 406 km na uro. Največja hitrost se močno približuje 600 kilometrov na uro, kar je za potniško letalo čedna hitrost. Na uro porabi 1500 litrov bencina. V tem letalu lahko potuje hkrati 73 potnikov. Uporablja jo za zlasti za prekoceaneanske polete, in sicer v Evropi skandinavska letalska družba SAS ter holandska družba KLM.

Izmed štirimotornih potniških letal, v katerih se prepekuje največ potnikov na svetu, je treba omeniti letala »Argonaut«, »Viscount« in »Super Constellation«. Prvo letalo je izdelek tovarne »Canadair« v Montrealu (Kanada). Te vrste angleška letalska družba BOAC. »Viscount« ima za pogon štiri plinske turbine. Ta letala izdeluje znana angleška tovarna »Vickers Armstrong« v Wey-

Najnovejše švedsko reaktivno letalo S.29-C.

bridgeu. Med najlepša in najvarnejša letala, ki jih uporabljajo za potniški promet, spada letalo Super Constellation. Vsak motor tega letala ima 3250 konjskih moči. Maksimalna hitrost je za 2 km večja kakor jo lahko doseže letalo DC-6B in znaša 592 km na uro. Za vsako uro letenja s tem letalom je treba 1800 litrov bencina. Letalo, o katerem govorimo le v superlativih, ima tri višinska krnila, dolgo

je 34,62 m, čez krila meri 37,49 metra. V Evropi ga ima le holandska letalska družba KLM.

Te letalo je zgrajeno na izkušnjah letala Constellation, ki letalo uporablja za dolge proge ima motorje po 2540 konjskih moči in je namenjeno za največ 61 potnikov. Obe letali sta resničen ponos kalifornijske

srednje dolge potniške letalske proge v kratkem tudi za Jugoslovanski aero-transport. To letalo je zelo varno. Oba motorja skupaj imata 4870 konjskih moči in omogoča potovalno hitrost 468 km na uro in največjo hitrost 525 km na uro. Letalo se odlikuje tudi po svoji ekonomičnosti, saj porabi vsako uro malo t. j. 675 litrov bencina in ima prostora za 40 do 48 potnikov. To letalo, ki je dolgo 22,77 m, je v rabi pri vseh večjih evropskih letalskih družbah tako v Švici, Belgiji, na Holandskem in v Italiji.

Drugo letalo Elizabethan ima približno enake lastnosti in ga izdelujejo v angleški tovarni De Havilland v Hatfieldu.

Se večje orjake najdemo med vojaškimi letali. Šele pred kratkim so v Evropi prvič ugledali ameriško vojaško transportno letalo XC-99. Ze sam pogled na to letalo zado-

stuje, da se človek v trenutku spomni na pošast. Letalo ima 6 motorjev, izmed katerih ima vsak po 3500 konjskih moči, propelerji pa niso nameščeni na srednji, marveč na zadnji strani kril. Letalo pristaja na treh podvozhjih. Razvili so ga iz bombnika B-66. Letalo, dolgo 53 m, je prvič poletelo leta 5. leti. Z njim so doslej dosegli 23 mednarodnih rekordov. Letalo lahko sprejme do 400 vojakov hkrati in vso njihovo bojno opremo. Bombniško letalo B-36, ki ima 10 motorjev, je pred kratkim uspelo spremeni konstruktorjem ZDA v le-tečega letalonosilca. Letalo B-36 so uporabili za prevoz reaktivnega lovca »Sabre«, ki ima akcijski radij 1300 km in lahko nosi tudi atomsko bombko. Letalo »Sabre«, pripeto pod trupom orjakega bombnika B-36, pa lahko služi za polete do 6000 in celo 7000 km daleč.

Se večje orjake najdemo med vojaškimi letali. Šele pred kratkim so v Evropi prvič ugledali ameriško vojaško transportno letalo XC-99. Ze sam pogled na to letalo zado-

V letalski tovarni »Consolidated« so izdelali reaktivni hidroplan XF2Z-1, ki ga vidimo na sliki.

ZADNJE VEŠTICE

Razvito gospodarstvo zagotavlja obrambno sposobnost države

Jugoslovanski delegat Josip Djerdja o predlogu za ustanovitev posebnega sklada za pomoč nerazvitim državam

New York, 16. okt. (Tanjug). Jugoslovanski delegat Josip Djerdja je govoril danes v finančnem komiteju OZN o predlogu za ustanovitev posebnega sklada za pomoč nerazvitim državam in dejal:

»S tem, da je ideja o ustanovitvi sklada dobila potrebno večino v OZN, še ne pomeni, da je celotno vprašanje rešeno. Sprejeta je ideja, naj se ustanovi fond, ki bi dajal posojila z nizkimi obrestmi in darila državam za potreben gospodarski razvoj. Sprejet je princip, da mora biti ta fond zares internacionalen, sprejet pa je tudi najvažnejši princip, da mora biti ta fond ustanovljen v okviru OZN in na osnovi načel Ustanovne listine Združenih narodov. Z drugimi besedami, z vseh strani je priznano, da je ta fond možen in uresničljiv in da je vse, kar še stoji pred nami, v tem, da se ta fond tudi ostvari.«

Jugoslovanski delegat je predložil praktično akcijo: »Predvsem, mi smatramo, da je treba takoj pristopiti k izdelavi statuta posebnega sklada. Ustanovna konferenca se ne more sklicati na podlagi poročil skupine strokovnjakov, temveč na podlagi preciznega pravnega dokumenta. Razen tega smatramo, da lanskoletne izkušnje dokazujejo, da je treba več storiti v smislu podrobne spoznavanja širših množic izven tega poslojja z to idejo. Morda bi bilo dobro, če bi na tem zasedanju imenovali enega opazovalca ali poročevalca, ki bi seveda moral biti znana in ugledna osebnost in ki bi v prihodnjem letu obiskal parlamente in vlade tako razvitih kakor tudi nerazvitih držav, pojasnil vse vidike te akcije OZN in

proučil njihove možnosti kot tribune v sedanjem trenutku in v bodočnosti.«

Jugoslovanski delegat je govoril tudi o potrebi dolgoročne politike za pomoč državam v njihovem gospodarskem razvoju ter je dejal: »Bilo bi res nevarno, če bi nalogo izgradnje kolektivne varnosti absolutno predpostavili nalogi gospodarskega razvoja. Prepričan sem, da je bil malokdo bolj prisiljen kakor moja država, da v več

Brazilski obisk v Jugosl. ji

Beograd, 16. okt. V nedeljo, 18. t. m. bi prispel v Beograd na uradni obisk v Jugoslavijo g. Alberto Zoao, pomočnik zunanjega ministra Brazila. Kakor je zvedel Jugopres, bo prišel v Jugoslavijo zaradi proučevanja možnosti za razširitev blagovne izmenjave med obema državama. V Jugoslaviji se bo mudil več dni ter se bo v tem času razgovarjal z uglednimi jugoslovanskimi gospodarstvenimi funkcionarji ter zastopniki trgovinskih zbornic. Obiskal bo tudi nekatere jugoslovanske tovarne, predvsem one, ki izdelujejo težke stroje, orodne stroje, električni material in hidrocentrale. Med Jugoslavijo in Brazilijo je bil sklenjen v začetku tega meseca sporazum o novem konvencijem blaga za izmenjavo v prihodnjih 12 mesecih. Po tem sporazumu je določena medsebojna izmenjava v skupni vrednosti 16 milijonov dolarjev. Trgovina med Jugoslavijo in Brazilijo se bo s tem povečala za 1 milijon dolarjev. Po novem seznamu blaga bo Jugoslavija izvažala v Brazilijo predvsem cement, poliniklorid, celulozo, svinec, morden galic, azbest in nekatere industrijske proizvode. Brazilija pa bo uvažala v Jugoslavijo predvsem bombaž, kožo, kavo in rastlinske olje.

Italija bi hotela vplivati na nemško javno mnenje

Bonn, 16. okt. (Tanjug). V diplomatskih krogih v Bonnu je aktualna takojšnja italijanska uradna krogov proti javnemu mnenju Zahodne Nemčije o tržaškem izzvalu začetku. V vladnih krogih se je zvedelo, da so uradni italijanski predstavniki v Bonnu večkrat dali vedeti zahodnonemški vladi da niso zadovoljni s »velikimi dela zahodnonemškega zveznega dela zahodnonemškega zveznega dela, ki je tržaškem vprašanju doslej zavzemal objektivno in nevtralno stališče, zavzemajoč se za pravično rešitev tega vprašanja. Nezdovoljstvo italijanskih uradnih krogov v Bonnu se je nanašalo med ostalim na ugoden odmev, na

katero so v zahodnonemški javnosti našli predlogi predsednika Tita o internacionalizaciji Trsta. Ta italijanska aktivnost je imela odmev tudi v bonnskih diplomatskih krogih kjer je izzvala komentarje, ki se jih ne more imeti ugodne za interese in ugled iniciatorjev te intervencije.

Glede Trsta konferenca še ni sprejela dokončnih sklepov

Uradno sporočilo o večerajšnjih razgovorih treh zunanjih ministrov v Londonu

London, 16. okt. (Tanjug). Po prvem dnevu razgovorov treh zunanjih ministrov je bilo nočjo objavljeno uradno sporočilo, ki pravi: »Ministri so začeli razgovore o odgovoru, ki ga bodo poslali na sovjetsko noto od 26. septembra, nadalje o vprašanju Trsta in o položaju na izraelsko-jordanski meji. Razgovori se bodo nadaljevali jutri.« Kakor se je zvedelo v razpravi glede Trsta niso bili sprejeti dokončni sklepi. Zadnji sestanek treh zunanjih ministrov bo v nedeljo dopoldne, nakar bodo objavili skupni komunikate o razgovorih.

Vedno večje italijanske vojaške priprave

Nova Gorica, 16. okt. (Tanjug). Zvedelo se je, da italijanske vojaške priprave na meji proti Jugoslaviji zavzemajo vse večji obseg. V obsejnih področjih prihajajo novi kontingenti vojaštva iz notranjosti Italije, vzdolž cele meje se je zapazena večja izvidniška dejavnost patrolj. Zvedelo se je tudi, da je iz notranjosti prišla na področje Vidma večja tankovska enota. Italijanske oborožene sile so se na nekaterih mestih začele utrdjati in pripravljati bunkerje in sicer v bližini vasi Ločin in Podgora, nedaleč od Gorice ter na Brdu Kalvarija. Na teh mestih je zapazeno tudi

zbiranje težkega orožja in tankov. Večraj dopoldne so na področju Golega Brda v Goriskih Brdih zapazili nekaj kamionov z vojaštvom in strelnimi. Nekoliko severneje z omenjenega mesta je bilo z italijanske strani slišati streljanje iz streljanih in pušk. Prebivalstvo italijanskega obsejnega področja z veliko zaskrbljenostjo spremlja prihod in razvrstitev italijanske vojske ob meji.

Izgrad v Seulu

SEUL, 16. okt. r. Danes bi bilo moralo biti zaslanih 500 severnokorejskih vojnih ujetnikov, ki so odklonili vrniti v domovino. Severnokorejski vojniki pa niso hoteli zapustiti svojega taborišča in se podati v zaslislavne prostore. Indijske čete so jih skušale k temu prisiliti, po podrguri uri pa je mednarodna komisija za nadzorstvo vojnih ujetnikov sprejela sklep, da se vojni ujetniki odvedejo v zaslislavne prostore s silo. Vojni ujetniki kljub temu pet ur niso hoteli zapustiti svojega taborišča in je bilo končno njihovo zaslislavanje preloženo na jutri. V Seulu je bilo zborovanje vojnih vodov padlih južnokorejskih vojakov. Vdove so napadle predsednika Sing Man Rja in njegovo ženo. Sing Man Ri je bil laže poškodovan. Interventirala je policija.

Kominformisti nočejo zaostajati

Trst, 16. okt. (Tanjug). Kominformisti agenti so sinoči raztrgali slovensko zastavo z rdečo peterokrako zvezdo, ki so jo prebivalci vasi Padrič izobesili pred nekaj dnevi v znak protesta proti odločitvi, da se ona »A« izroči Italiji. Prebivalci Padriča so danes ponovno izobesili slovensko zastavo.

»Kleine Zeitung« kleveta naprej

Dunaj, 16. okt. (Tanjug). Promačistični list »Kleine Zeitung« iz Graca je danes ponovno začel objavljati vrsto članikov z naslovom »Krvave meje Koroske«, v katerem ponavljajo lažne obtožbe proti nekaterim koroskim Slovencem, bivšim partizanom.

Jugoslavija: Turčija 75:61

Carigrad, 16. okt. Košarkaška reprezentanca Jugoslavije je danes premagala Turčijo 75:61 (38:29). Pred tem pa je Francija premagala Švico 82:35 (39:20).

Protesti proti iredentistu Bartoliju

Trst, 16. okt. (I). V Bazovici, na Opčinah, v Padričah, na Proseku, v Kontovelju in drugih okoliških krajih tržaške občine so bili nočjo sestanki Osvobodilne fronte, na katerih je članstvo protestiralo proti temu, da si demokristjanski župan Bartolij še nadalje lasti pravico tolmачiti razpoloženje tržaškega prebivalstva. »Slovinci mu odkramo vsako legitimacijo govornika v imenu prebivalstva, kar najbolje dokazuje turbovno razpoloženje in samem mestu in ogromen odpor proti angloameriški sklepu in tržaškimi predmetstvih in okolicah. Razen tega so na teh sestankih zahtevali, da general Winterton prekliče svojo ukaz o prepovedi političnih zborovanj, da bi mogli tako Tržačani javno protestirati proti angloameriško-italijanski kupčiji.

V NEKAJ VRSTAH

NIŠ, 16. okt. V zadnjem času je v Srbijo pritežalo iz Bolgarije nad 30 osebo delavcev in kmetov. Po prihodu v našo državo so bolgarski državljani izjavili, da so pritežali zaradi težkega gospodarskega položaja in terorja v Bolgariji.

Rim, 16. okt. (Tanjug). Italijanska cenzura je prepovedala film italijanskega režiserja Luigijsa Zampa »Lahka leta, ki kritizira italijansko vojno birokracijo v državnem aparatu in satirčno prikazuje oživljanje fašizma v Italiji. Zampa je znan v filmskem svetu po svojem filmu »Težka leta, ki je ostrta satira italijanske življenja za časa fašizma.

Dunaj, 16. okt. (r) Danes je zavestniška kontrolna komisija v

Nova nemška vlada

Bonn, 16. okt. (Tanjug). V ponedeljek dopoldne bo sestajenje petih zahodnonemških političnih strank, ki bodo sodelovale v vladni koaliciji. Na sestanku bodo dokončno določili sestavo nove zahodnonemške vlade, ki se bo predstavila v parlamentu v torek dopoldne. Ko bo objavljena vladna deklaracija. Razprava o njej pa se bo začela v sredo. Po vseh iz obveščevalnih krogov je nova vlada že dokončno določena. Kancelerju dr. Adenauerju je uspelo premagati odpor proti zlitjanju števila ministrskih resortov v bodoči vladi, posebno odpor njegovega dosedanjega in bodočega finančnega ministra Schäfferja ki se je zaradi finančnih razmerov zavzemal za skromnejši kabinet. Tako bo nova vlada dr. Adenauerja štela 18 do 19 članov namram 13 kolikor jih je imela njeova prva vlada po volitvah 1949. leta.

Avstrija odobrila nov zakon, na podlagi katerega britanski, ameriški, francoski in sovjetski novinarji lahko neovirano potujejo po vsej Avstriji. Dosele so britanski, francoski in ameriški novinarji moral imeti posebne propustnice za sovjetsko cono, medtem ko so sovjetski novinarji morali imeti podobna dovoljenja za zahodne cone.

Pariz, 16. okt. (Tanjug). V bližini Lyona se je zgodila danes zjutraj velika železniška nesreča, ki je zahtevala 9 smrtnih žrtev in 60 ranjenih. Nesreča se je zgodila zaradi megle in slabih signalov, zaradi česar se je razbila lokomotiva z veliko hitrostjo zaletela v vlak, poln delavcev.

„SLAVOLOK ZMAGE“

Polagoma se je jela smehljati. Ni bilo pravo smehljanje — bilo je kakor neki sijaj od znotraj ven, kakor bi bil nekdo prižgal svetilko v nji in se ji sijaj počasi dviga tja gor v oči. »Hvala, Ravic,« je rekla. In čez trenutek oprezno, še vedno gledaje ga: »Ne boš me zapustil?«

»Čemu vprašuješ to?«

»Boš počakal? Me ne boš zapustil?«

»Mislim, da ni preveč nevarnosti. Po skušnjah s teboj.«

»Hvala.« Bila je spremenjena. Kako hitro se potolaži, je pomislil. Pa zakaj se ne bi? Zdi se ji, da je dosegla, kar je hotela, tudi ne da bi ostala tu. Poljubila ga je. »Vedela sem, da boš tak, Ravic. Moral si biti tak. Jaz grem zdaj. Nikar me ne spremljaj domov. Zdjaj grem lahko sama.«

Stala je pri vratih. »Ne pridi več,« je rekla. »In nikarkršnih pomislekov. Propadla ne boš.«

»Ne. Lahko noč, Ravic.«

»Lahko noč, Joan.«

Stopil je k steni in napravil luč. Tak moraš biti, ga je narabalo streslo. Iz blata in zlata so narejene, je pomislil. Iz laži in preunjenosti. Iz goljufije in brezsrčne resnice. Sédel je k oknu. Od zdočaj se še vedno prihajalo tiho, enolično ječanje. Ženska, ki je goljufala svojega moža in ga objokavala, ker je bil mrtev. Morda pa tudi sama zaradi tega, ker ji je tako predpisovala njena veroizpoved. Ravic se je čudil, da ni bolj nesrečen.

»Spet sem tukaj, Ravic, da,« je rekla Kate Hegström. Sedela je v svoji sobi v hotelu Lancaster. Postala je drobnejša. Videti je bila, kakor da ji je upadlo meso pod kožo, kakor da so ga fini instrumenti v notranjosti izdoblili. Črte so traziteje izstopale in koža je bila kakor svila, ki jo zlahka pretgaš.

»Sodil sem, da ste še v Florenci — ali v Cannesu — ali pa že v Ameriki,« je rekel Ravic.

»Bila sem ves čas v Florenci. V Fiesolah. Potem pa nisem mogla več vzdržati. Se še spominjate, kakor sem vas hotela pogovoriti, da bi šli z menoj? Knjige, ogenj, večeri, pokoji! Knjige so bile tam — ogenj v kamini tudi, ampak pokoji! Ravic, celó mesto Franciška Asiškega je postalo hrupno. Hrupno in nemirno, kakor vse tam doli. Tam, kjer je pridigal on opicam o ljubezni, marširajo zdaj po cestah kolone v uniformah in se opajajo z veličjem, besedami in z neutemeljenim sovraštvom.«

»Saj je bilo to že zmerom tako, Kate.«

»Ne tako. Pred nekaj leti je bil moj hišni upravitelj še prijazen možak v meuchestrskih hlačah in s čevlji iz ličja. Zdjaj je junak z visokimi škornji, s črno srjaco, ves našpikan z zlatimi bodali in ima predavanja o tem — da mora postati Sredozemsko morje italijansko, Anglija uničena ter Nizza, Korzika in Savojska vrnjene Italiji. Ravic, to ljubezno ljudstvo, ki že celo večnost ni dobilo nikarkršne vojne, je zblaznelo, odkar so ga pustili, da je pobralo dobiček v Abesiniji in Španiji. Moji prijatelji, ki so bili pred tremi leti pametni ljudje, mislijo danes resno, da morejo premagati Anglijo v treh mesecih. Dežela vne. Kaj je šinilo vanjo? Pobegnila sem z Dunaja pred brutalnostjo rjavih srjajc

Sport

Med jutrišnjim sporedom Rokomet: Avstrija: Jugoslavija

Ob 15.45 na stadionu v Šiški

»Vsi tisti, ki nedeljo za nedeljo proročijo in mrazu, soncu in dežju poinite nogometna igrišča in čakate, da hoste v 90 minutah igre vidite kakšen gol, kakšen dober strel ali kakšno lepo parado vratarja, vsem tistim je lahko žal, da niso prišli gledat 60 minut rokometne igre med državama gostoma Zahodne Nemčije in Jugoslavije.«

Kaj bo še drugega?

Ceprav je zaradi mednarodne nogometne tekme med Francijo in Jugoslavijo v Zagrebu spored jutrišnje nedelje, za nogometne vrstane nekoliko okrajšan in bo cela vrsta nogometnih moštvo to nedeljo počivala, bo za ožje nogometne prijatelje nastopajočih še vedno dovolj dogodkov.

Za ljubljano posebej pomembna je otvorilna tekma nogometnega igrišča »Gerbetov ulici, ki so ga zgradili člani SD Svobode na Viču kot prvi del načrta za postavitev velike in stalne športne naprave v jugozahodnem delu našega mesta. V okviru te domače igralne priprave pripravi celodnevni športni spored, ki bo vključeval dopoldnanskih urah izpolnili nogometni pionirji in rokometisti v prvenstveni tekmi med Svobodo I. in Svobodo II., popoldne ob 13.30 dalje pa bodo igrali za črke prvi moštvi Slavije in Svobode v prvenstvenem tekmovanju ljubljanskega centra, ob 15.30 pa bo še posebej privlačna nogometna tekma starih športnih nasprotnikov tega okraja, bivših članov I. Jadrana in Reke. Med sporedom, t. j. ob 15. uri bodo organizatorji »svetega odprli igrišče, obenem pa počastili spomin padlih borcev, članov obeh družev iz te mestne četrti.

Svoj popola spored bodo imeli tudi udeleženci tekmozanja o hrovaško-slovenski ligi, v kateri so v Kolu na sporedu naslednja srečanja:

Slaven: Klavbar, Tekstilac (V) i Metalac, Izola: Ljubljana, Split i Lokomotiva, Segesta i Svoboda in Kvarner: Kotlan.

Kakor je videti, bo večji del slovenskih udeležencev to pot gostoval zunaj doma, kar vsakemu izmed njih kolikor toliko otežkovalo lahek uspeh. Prednost domačega igrišča to nedeljo samo izola, ki pa dozdaj ni pokazala dovolj udarnosti ali

Srednji napadalec naše reprezentance Dolencec

znanja, da bi se bila vsaj na domačem igrišču ubranila porazov. V slovenski ligi je spored prav tako popoln — z edino izjemo v zahodni skupini, kjer je srečanje med Avstrijo in Postojno odloženo na pomejji termin — tako da bodo igrali: V zahodni skupini: Jesenice i Domžale, Odred B.: Slovan, Branik i Krim in Piran: Zeleznikar (Gorica).

Ustanovni skupini pa: Proleterac i Nafta, Celje: Sobota, Koinar (S) i Rudar (V), Zeleznikar (L): Rudar (T) in Drava: Aluminij.

»Čudežnik« Poljak s kopjem

Najbolj presenetljiv izid letošnje atletske sezone v Evropi je bilo nedvomno doseženje 2. oktobra v Jeni go zaslugi poljskega kopjaša Janusza Sidla. Kakor je znano, je ta 20-letni atlet vrget tamkaj kopje nič manj kakor 80,15 m daleč, kar je precej več od oficijalnega svetovnega rekorda, ki ga od leta 1938 brani Finac Nikkanen z znakom 78,70 m je za samo 26 cm slabše od skrajne meje, ki jo je 8. avgusta 1952 v Pasadena postavil ameriški metalac kopja Held.

Kar je pri tem dogodku še posebej obudovanja vredno, je to, da je Sidlo 70-metroso znakom prvič dosegel samo eden dni poprej. Takega napredka v tako kratkem času vsa zgodovina metanja kopja na pozna, pa tudi v drugih disciplinah bi bilo težko najti podoben primer.

Kakor vedno povedati opozovalci, je dosegel Sidlo ta »čudežnik« v popolnoma normalnih okoliščinah. To je bil drugi dan atletskega tekmozanja med Zahodno Nemčijo in Poljsko — ob idealni temperaturi in skoraj brez vsakega vetra. Sidlo je pri prvem metu prekoračil svoj osebni rekord z 71,59 m in 20,000 gledalcev je komaj čakalo, da bo poskusil še drugič. Pri drugem metu se je orodje zapletilo v zemljo 73,55 m daleč od metala, nakar je precej vmes njegov trener in mu odvetoval nadaljnje poskuse, češ da mu bil lahko hkrati tudi poslednji. Toda fotograf in obiskovalci so glasno zahtevali, naj ponovi met še enkrat in tako se je mladenič še enkrat za-

Med najbolj presenečenimi zaradi teh novih uspeha v kopju pa so prav gotovo Finci, ki so dolga leta gospodarili v tej športni disciplini v svetovnem merilu. Letos so imeli tolažbo v formi samo 7 atletov z meti preko 70 m, čeprav verjetno ne bo ostalo pri tem. Sidlo zavzema zdaj drugo mesto v svetovni razpredelnici kopjašev v letu 1953.

ŠAH Mednarodni šahovski turnir metalurških podjetij

Na pobudo delavskega sveta železarne na Jesenicah vsaka dva dni Bledu organiziran mednarodni šahovski turnir med zastopniki največjih metalurških podjetij Zahodne Nemčije, Švice, Avstrije in Jugoslavije.

Zahodno Nemčijo bodo na tej priložnosti zastopali šahisti ESV iz Münchena, Švico iz podjetja Outil iz Zürich, Avstrijo iz kolektiva Vost iz Linza, medtem ko je jugoslovansko zastopstvo sestavljeno iz igralcev Borova, Litostorja in Jesenic. Vsako moštvo sestavlja 6 šahistov, ki so približno izenačeni, tako da je bila ločitev za najboljša mesta do zadnjega negotova.

Turnir, ki ga igrajo od večeraj v hotelu Toplice na Bledu, vodijo predstavniki delavskega sveta jeseniške železarne. V nedeljo bodo vsi udeleženci obiskali Postojno, zadnji dan pa bodo zaključili partije odigrali v Domu Svobode na Jesenicah.

Sahovski turnir metalurških kolektivov bo posledje organiziran vsako leto v različnih državah, tako na primer prihajno leto pri Vostu v Linzu. Pobuda jeseniške železarne zasluži v tem pogledu vse priznanje.

Turnir v Curihu

Curih, 16. okt. Danes sta bili končani tudi zadnji partiji XXV. kola in sicer: Boleslavski: Trajmanov rani, Stahlberg: Najdorf 0:1.

Stanjejo po XXV. kolu: Smislov 15 in pol, Rshewsky 14(*), Bronstein 13 in pol (*), Keres 13, Najdorf in Kotov 12 in pol, Petrošjan 12, Gligorič in Taimanov 11 in pol, Boleslavski in Averbach 11, Geller 10 in pol, Euwe 10 in pol (*), Szabo 10(*), Stahlberg 6 (*), Tošć Igralci z znakom (*) imajo partijo več.

Včeraj ob 8 se je v hotelu »Toplice« na Bledu slovensko zastopstvo turnir Bazen nastopajočih moštvo so bili nevezovi tudi predsednik MLO Bleda, zastopniki Sindla

— zdaj sem zapustila Italijo pred blaznostjo črnih; nekje drugje so baje zelene; v Ameriki seveda srebrne — kaj je vse svet v vrtoglavič srjajc?«

»Očitno. Pa to se bo pač kmalu spremenilo. Enotna barva bo rdeča.«

»Rdeča?«

»Rdeča kot kri.«

Kate Hegström je pogledala na dvorišče. Pozna popoldanska luč se je precejala tam blago in zeleno skozi kostanjeve liste.

»Človek ne bi verjel,« je rekla. »Dve vojni v dvajsetih letih. To je preveč. Še od prve smo preveč trudni.«

»Samó zmagovalci. Ne pa premaganci. Zmage povzročajo brezbriznost.«

»Saj, mogoče.« Pogledala ga je. »Tu ne ostane več dosti časa, kaj?«

»Ne preveč, se bojim.«

»Mislite, da ga bo zame dovolj?«

»Zakaj ne?« Ravic se je ozrl kvišku. Ni se umaknila njegovim očem. »Ste videli Fiola?« je vprašal.

»Da, enkrat ali dvakrat. Bil je eden redkih, ki ni okužen s črno kugo.«

Ravic ni odgovoril. Čakal je.

Kate Hegström je vzela biserno veržico z mize in dala, da ji je polzela v rokah. Biseri so bili med njenimi dolgimi, ozkimi prsti kakor kak zelo dragocen molek. »Jaz se zdim sama sebi kakor večni žid,« je rekla. »ki išče miru. Videti pa da, da sem začela ob nepravem času. Nikjer ga ni več. Edino tukaj še — tu ga je še ostanek.«